

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE. UNIȚI-VĂ!

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Despărțire (deocamdată numai în intenții) de iarnă...
(Sugestie pentru primăvara, care va trebui totuși să vină, făcută de creatorii
Casei de modă din Moscova)

Foto : M. Biriuzov

10

ANUL XXV

(1 251)

7 MARTIE 1969

PROZĂ

Notății lirice

1. Această tainică liniște ascunsă de pologul de mătase al stelelor limpezi e oare o șoaptă sau e visul unei clipe înalte și clare?...

Privesc și văd cum se naște ceva, configurându-se tot mai distinct în rotocoalele de fum vișni, în zorii de un albastru dens. Prin colțurile ochilor mi-jiți pătrunde încetșor un miraj...

Și parcă o mină mi se lasă pe umăr. Și mi se pare că simt o răsufare liniștită și egală. Și îmi aud bătăile inimii...

Toideana mi se întâmplă așa, atunci când dincolo de fereastră, pe genele lungi și subțiri ale ramurilor atâră vișinele, scldate în roua ceții: cu capul plecat, meditez de unul singur; cite ierni mi-au mai rămas... și cite primăveri...

Multe visuri s-au sfărmat și s-au risipit printre ierburi. Iar acum, în nopțile cu lună, strălucesc acolo picăturile argintii de rouă — finuturi de vis, ca lacrimile. Cite au mai rămas?...

2. Soarele la apus improșcase cerul cu purpură. Deasupra pământului ud plutește o ceață albastră și picăturile transparente de rouă se prefac în smaragd...

În izba cerului, cuprinsă de inserare, se aprind stele albastre. În cămașă albă strălucitoare, luna se apropie încetșor de ea și, în drumu-i spre Lucașfărul de noapte, îngenunche dinainte-i...

E greu pînă și să privești... Nu te arăta! Închide ochii! Obosite, pleoapele grele cad peste ochi, ca pleoapele unei păpuși de plastic. Dar pieptul se înfioară de un zvon, de parcă acolo, lângându-se neîncetat, bate concentrat clopotul neobosit al liniștei și gingășiei...

3. Un curcubeu albastru se întinde pe cer, curbându-și spinarea subțire. E dimineată. Ploaia s-a oprit. De pe acoperișuri mai cad încă picături transparente; de pe frunze se desprind sunind, briliantele unor picături mari de ploaie. Dacă vrei, poți aduna în pălărie aceste comori. Ploaia de argint e o minune a cerului. Amîndoi sintem o minune a cerului: am căzut pe pământ o dată cu ploaia caldă și acum privim în jurul nostru cu uimire...

Năzuind spre înălțimi, mugurii proaspeți și fragili șoptesc încet cu buzele lor verzi, cuvinte de recunoștință. Frunzele merilor — pisoi verzi, se joacă cu ei, de-a șoarecele și pisica, strîngînd în gheare bilele de apă. Picăturile de apă se rostogolesc în labele lor verzi...

Storcîndu-și veșmintul verde, pământul își arată Soarelui puternica-i spinare nădușită — pășunile. Un abur se ridică spre tării. Ca un curcubeu. Stau

la fereastră și respir adînc aburul verde al pământului. Norii plutesc mereu spre orizont, încingîndu-l cu panglica albastră a curcubeului...

Iar picăturile de apă, strălucind și fremătînd, sar și se hirjonesc prin iarba verde ca niște greieri de argint...

Eduardas Miezelaitis

MOMENTE

Cheia și șperaclul

Un șperaclu spunea vecinei sale:

— Eu mă plimb și tu zaci mereu. Pe unde n-am colindat, în timp ce tu stai mereu acasă. Ce ai de gînd?

Bătrina cheia îi răspunse fără chef: — Există o ușă grea, de stejar. O închid și o deschid.

— Mare scofală! Păi, sint atîtea uși pe lumea asta!

— Alte uși nu mă interesează. Nu pot să le deschid.

— Nu poți? Eu deschid orice ușă, spuse șperaclul, iar în sinea lui gîndea: „Ce mai, cheia asta e proastă, dacă se potrivește la o singură ușă.”

Dar cheia îi răspunse:

— Tu ești un șperaclu hoțesc, pe cînd eu sint o cheia cinstită.

Șperaclul n-a înțeles-o însă. Nu știa ce-i cinstea, credința, și își închipuia că de bătrînețe cheia se cam scrintise.

Ce-o să fie?

Un copil și-a întrebato dată părintii:

— Ce-o să fie?

Mama i-a răspuns:

— Nu știu.

Dar copilul a țipato:

— Eu știu.

Atunci mama l-a întrebato:

— Ce?

Copilul a mai adăugat rîzînd:

— Uite acum vă spun.

Mama s-a supărat și s-a plîns tatei.

Tatăl a început să strige:

— Cum îndrăznești?

Copilul l-a întrebato:

— Ce anume?

Tatăl a strigato din nou:

— Ți-am spus: cum îndrăznești? Ce știi și nu vrei să spui?

Copilul s-a speriat și i-a răspuns:

— Nu știu nimic. Am glumit.

Atunci tatăl s-a supărat și mai mult. Își spunea că băiatul lui știe ceva și a început să urle de-a binelea:

— Ai spus că știi! Spune ce-o să fie!

Copilul începu să plîngă și nu izbuto să spună ce-o să fie. O pășise.

Simplă neînțelegere?

Fiodor Sologub

REVISTA REVISTELOR

„Inostrannaia literatura” despre „Intrusul” lui Marin Preda

Revista de literatură universală „Inostrannaia literatura” a publicat, sub semnătura lui I. Konstantinovski, o recenzie substanțială despre romanul lui Marin Preda „Intrusul”.

Autorul recenziei și-a inaugurat considerațiile despre „Intrusul” cu această observație:

„Orice nouă carte a cunoscutului scriitor român Marin Preda cuprinde în ea o surpriză. Preda s-a impus puternic în literatură ca autor al romanului „Morometii”, pe care mulți îl socotesc drept cea mai bună carte despre satul românesc apărută după cel de-al doilea război mondial. Dar următorul roman al lui Preda, „Risipitorii”, a marcat interesul autorului față de probleme pur citadine, de profunde observații asupra vieții intelectualului din zilele noastre.”

După care recenzentul a citat în continuare operele lui Marin Preda, marcate de aceeași pecete a surprizei, pentru a ajunge la romanul „Intrusul”,

al cărui titlu ar trebui tradus în limba rusă, după părerea lui I. Konstantinovski, cu termenul „Ciojoi” („Străinul”). El își justifică astfel ideea: „... sensul literal al acestui cuvînt (intrusul) denumește un om care a intrat acolo unde, de fapt, este de prisos, străin. După nenorocirea care i se întâmplă, eroul romanului ajunge și el la concluzia că-i străin orașul lui, ba chiar și propria-i familie, pe care o părăsește spre a încerca să înceapă o viață nouă. Are această povestire vreo legătură cu „Străinul” lui Albert Camus? Romanul lui Preda nici nu imită, nici nu împrumută de la Camus. Dar atunci cînd citești spovedania eroului îți aduci aminte, fără să vrei, de eroul povestirii lui Camus.”

Rezumînd apoi romanul, cu fidelitate și o superioară înțelegere a sensurilor sale, I. Konstantinovski remarcă:

„Forța acestei cărți originale, deși nu întrutotul izbutită, constă nu atît în fabula povestirii, cît în autenticitatea detaliilor, în tensiunea ideilor, în căutarea răspunsurilor la emoționantele probleme ale actualității. Eroul lui Preda simte nevoia de a se înțelege pe sine și locul lui în viață, de a ști să identifice binele și răul în mediul lui înconjurător; el caută să intuiască sensul transformărilor sociale petrecute în țara lui după ce ea a început să se dezvolte pe drumul socialismului... Eroul discută cu el însuși, pentru a-i înțelege mai bine pe cei din jurul său și pe sine.”

I. Konstantinovski consideră că autorul s-a ferit să dea răspunsuri clare la întrebările ce îl asaltau din toate părțile pe eroul romanului și vede în acest procedeu latura problematică, deschisă a cărții. De aici și concluzia recenzentului: „Ceea ce ne atrage mai ales în romanul lui Marin Preda este faptul că descrie soarta contemporanilor săi în complexitatea ei reală.”

ISTORIE LITERARĂ

O imagine întregită despre Esenin

Un volum de articole, note, scrisori și memorii, recent apărut la editura „Sovetskaia Rossia”, completează fericit imaginea noastră despre personalitatea lui Serghei Esenin. Poetul vitalismului în conținut și al unei imagistici acaparatoare apare din paginile acestui volum mai puțin dominat de stihia pură a emoției, cu preocupări pentru mișcarea literară a timpului și pentru propria sa artă poetică.

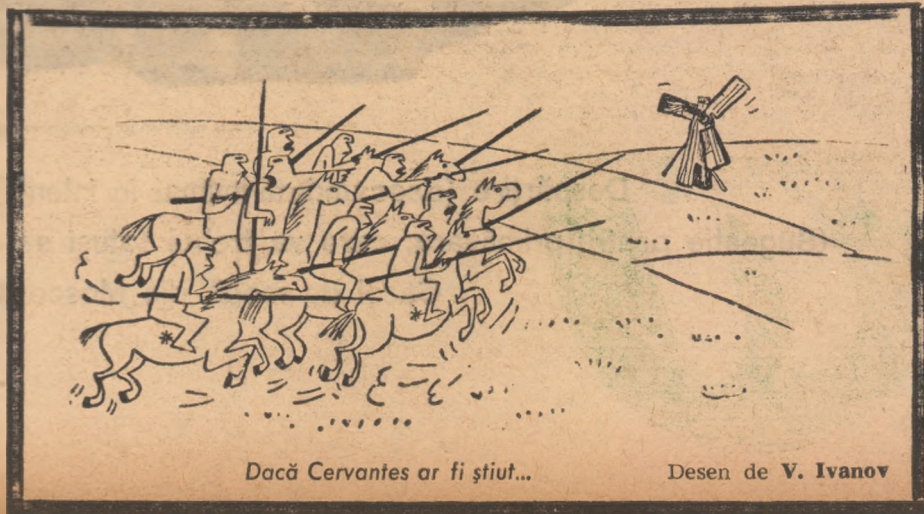
Lui Esenin nu-i erau de loc străine izvoarele poeziei ruse, iar „Cîntec despre oastea lui Igor” și opera poetică a lui Pușkin îi erau mai mult decît familiare.

Poetul era un mare admirator al lui Gogol și putea oricînd să recite multe pagini din opera acestuia. E o afinitate care, la prima vedere, poate să pară surprinzătoare, dar este confirmată în volum de mărturii certe.

Pe de altă parte, volumul pune la îndemîna cititorilor, pentru prima dată, opiniile lui Esenin despre Lermontov, Kolțov, Fet, Dostoevski, Tolstoi, Leskov, Uspenski și alții. Opinii ce denotă un gust sigur și un ascuțit simț al observației psihologice, chiar dacă sint născute dintr-un unghi de observație restrictiv, care este acela al înclinațiilor sale temperamentale.

În ceea ce privește aria cunoștințelor de literatură universală ale lui Esenin, ea cuprinde nume ca Byron, Verlaine, Heine, Goethe, Longfellow, Whitman și alții.

Dintre contemporani, poetul s-a referit adesea la Blok, Briusov, Gorki, Pilniak, Maiakovski, Zoșcenko, Ilordavievici și alții.

Dacă Cervantes ar fi știut...

Desen de V. Ivanov

cartea

cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea

CONFESIUNI

Corespondența lui Simonov

Ca orice scriitor celebru, Konstantin Simonov primește și el multe scrisori: le citește, răspunde, își exprimă acordul sau dezacordul cu trimițătorii. Desigur, această corespondență cuprinde multe elemente strict personale, fără nici o valoare socială sau literară. Dar manuscrisele unor debutanți, ale unor memorialiști, scrisorile unor cititori ridică totuși probleme importante. Încît, în răspunsurile sale, scriitorul se vede adesea îndemnat să dezbătă probleme care depășesc cadrul unei corespondențe private.

Făcînd recent ordine în corespondența lui din ultimii zece ani, Konstantin Simonov a ajuns la concluzia că anumite pagini ar putea interesa un public mai vast decît acela al destinatarilor și le-a dat publicității. Lectura lor ne convinge că a fost într-adevăr bine inspirat. Dar, în loc de considerații generale, iată mai bine un fragment dintr-o scrisoare-răspuns din anul 1966:

„Multe din poemele mele din timpul războiului nu-mi mai plac astăzi. Găsesc în ele poză, afectare... Dar atunci au fost foarte sincere... Nu-mi fac iluzii asupra poemelor mele din vremea aceea, nu încerc însă nici jenă, nici rușine pentru popularitatea mea de atunci.”

Cînd școlarii dintr-o cîncea învăță „Fiul artistului”, un poem pe care l-am scris în douăzeci și patru de ore și care nu strălucește de fel prin calitatea literară, dat fiind că nu-i decît o povestire versificată, foarte rudimentar scrisă, lucrul îmi pare ciudat. Dar în același timp mi s-ar părea năstrușnic să cer foruri de resort ca acest poem să nu mai fie învățat în școli, ca el să fie scos din antologii. Cred că într-o zi antologiile au să fie revizuite și că poemul va fi scos; dacă se va întîmpla așa, n-am să fiu de loc supărat. Dar dacă elevii cunosc poemul „Ți-aduci aminte de drumurile Smolenskului”... lucrul mă bucură, pentru că are versuri care-mi plac și acum.

Avem, fără îndoială, în minte un mecanism de autoapreciere, un sentiment lucid față de ceea ce am făcut realmente bun. Poate că mai și greșim, dar știm ce trebuie să credem despre popularitatea unuia sau alteia dintre operele noastre.”

GLASUL NAȚIUNII NOASTRE

Rezultatele scrutinului de duminică trecută sînt acum bine cunoscute. Amploarea participării la vot — aproape totalitatea celor înscrși în listele electorale — și votul cvasi unanim dat candidaților Frontului Unității Socialiste — 99,75 la sută din numărul total al alegătorilor — au exprimat limpede, răspicat ideea majoră care precumpănește în conștiința întregului nostru popor: unitatea, o unitate indisolubilă în jurul partidului, a conducerii sale încercate, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, o unitate însuflețită de năzuința fierbinte spre desăvîrșirea socialismului, spre înflorirea patriei noastre independente și suverane, România socialistă.

Cele 13 543 499 de voturi date candidaților Frontului Unității Socialiste au întărit astfel opțiunea categorică a întregii noastre națiuni pentru drumul pe care am pășit acum un sfert de veac și pe care sîntem ferm hotărîți să mergem și de acum înainte.

Poporul nostru și-a reafirmat totala adevărată față de politica internă și externă marxist-leninistă a partidului, întrucît ele corespund celor mai autentice, mai profunde aspirații ale sale. Satisfația și mîndria patriotică pentru înfăptuirile noastre, pentru re-

alizarea cu succes a sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a P.C.R. se împletesc cu certitudinea că și noile perspective deschise țării și poporul de actuala etapă a dezvoltării societății noastre vor prinde același falnic trup. Precizările făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare electorală din Capitală, cînd a arătat că în viitorul cincinal urmează să se realizeze un volum al producției materiale mai mare decît cel obținut în toată perioada primelor trei cincinale (1951—1965) creîndu-se, pe această bază, condițiile pentru satisfacerea tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale poporului, au găsit un puternic ecou mobilizator în masele cele mai largi.

Prin votul lor entuziast, cetățenii patriei noastre și-au manifestat adevărată deplină la vastul complex de acțiuni menite să impulsioneze perfecționarea continuă a organizării sociale și de stat, a legislației țării, lărgirea și adîncirea democrației socialiste, crearea unui cadru propice și eficient de afirmare a inițiativei populare, a participării tot mai active a maselor la conducerea statului. Întregul nostru popor a subscris astfel la con-

cepția partidului că socialismul și democrația sînt de nedespărțit.

În același timp, votul unanim de la 2 martie a îmbrăcat în mod firesc semnificația unui solemn legămînt al milioanele de cetățeni ai României socialiste de a întări necontenit unitatea moral-politică a națiunii, uriașă forță motrice a societății noastre, de a apăra ca lumina ochilor marile noastre cuceriri revoluționare.

Relevînd unanimitatea sprijinului pe care poporul nostru îl acordă politicii externe a partidului și guvernului, scrutinul de duminică trecută a confirmat faptul că poporul nostru se pronunță pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării frățești cu toate țările socialiste, pentru întărirea sistemului mondial socialist și a mișcării comuniste internaționale, a uriașului front al forțelor antiimperialiste, pentru o politică de cooperare cu toate statele, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Dîndu-și unanim votul candidaților Frontului Unității Socialiste, cetățenii patriei și-au spus limpede voința de a înfăptui politica partidului, de a asigura făurirea deplină a socialismului în România.

EDILITARE

Griji gospodărești

În momentul de față, Moscova numără 6 000 000 de locuitori. Pentru asemenea populație sînt, evident, foarte multe lucruri de făcut. Și se fac. În primul rînd se face un enorm efort în materie de construcție de locuințe.

Între 1961 și 1965 s-au construit 520 000 de apartamente, între 1969 și 1970 se vor construi 620 000, iar între 1970 și 1975 cite 130 000 — 150 000 de apartamente pe an.

Anul acesta, fondul locativ al capitalei sovietice va spori cu 120 000 — 123 000 de apartamente, dintre care numai 7% în blocuri cu cinci etaje. Cei majoritatea blocurilor care se construiesc acum au 9, 12, 14, 16, 25 de etaje și beneficiază de o mai bună împărțire a apartamentelor.

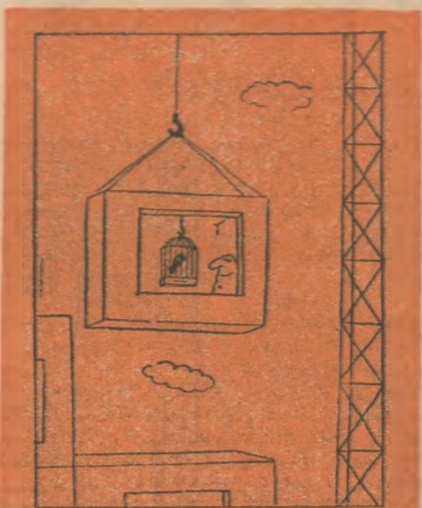
Pe de altă parte, în ultimii ani s-a construit mai ales pe terenuri libere, în special la periferia orașului, unde au apărut noi și impresionante cartiere rezidențiale. Acum se lucrează din ce în ce mai mult în vechiul perimetru al orașului, unde străzi și cartiere întregi suferă o metamorfoză radicală.

În același timp se deschid noi artere de circulație, se îmbunătățesc mijloacele de transport, acțiuni care are în vedere acest scop major: durată călătoriei pînă la locurile de muncă ale moscoviților să nu treacă de jumătate de oră.

Și acum, cîteva date despre alte măsuri gospodărești. Se preconizează a nume ca în 1971 să existe un telefon

la două apartamente, iar în 1975 cite un post telefonic în fiecare apartament. Problema aprovizionării cu apă este socotită ca fiind soluționată: 640 de litri de apă de locuitor și pe zi (ținînd seama și de consumul industrial, nevoile domestice absorb în medie 350—450 de litri pe zi). Cu toate acestea, în cei trei sau patru ani următori, cifrele respective vor crește pînă la 1 000 și respectiv 600 de litri pe zi.

În sfîrșit, un ultim aspect nu dintre

O culme a mecanizării

Desen de V. Peșkov

cele mai puțin importante: în ciuda iernii foarte grele, toate apartamentele moscoviților au fost bine încălzite, iar edilii au putut consemna cu o legitimă satisfacție că n-au primit nici o reclamație în această chestiune.

transformă natura înconjurătoare, el exercită o influență substanțială asupra atmosferei, Oceanului mondial și suprafeței Pămîntului.

Specialiștii afirmă că natura „se răzbună” pe om pentru orice imixtiune în ordinea naturală a lucrurilor. Afirmă perfect adevărată, dat fiind că fiecare acțiune umană se soldează, în general, cu unele rezultate pozitive și cu altele negative. Iar aceste rezultate au consecințe foarte importante, mai ales în zilele noastre. După părerea prof. N. Lazarev, infiltrîndu-se în aer sau apă, reziduurile provenite din procesele petrochimice, de pildă, se pot propaga la distanțe de mii de kilometri. Sau un alt exemplu: pesticidele, folosite pe scară din ce în ce mai largă în agricultură, acționează și ele oarecum negativ asupra plantelor și altor produse folosite de om în alimentație. După cum, un insecticid să zicem, deversat într-un curs de apă, poate distruge cele mai diferite categorii de faună. Ingerat de peștii mici care constituie prada celor mari, el poate ajunge în final în organismul păsărilor acvatică, cauzîndu-le moartea ș. a. m. d. Asemenea „misterioase” molime au putut fi înregistrate nu o dată în ultimele două decenii.

Geoigiena sau igiena solului are tocmai scopul de a studia schimbările de ordin igienic care survin atunci cînd în natură sînt aplicate diverse descoperiri ale civilizației umane. În concluzie, specialiștii care se ocupă de acest domeniu trebuie să găsească mijloacele care să atenueze consecințele nocive ale progresului tehnic. Deși încă tinăra, noua disciplină și-a și cîștigat numeroși partizani, cum o dovedește și largă participare de care s-a bucurat simpozionul de la Baku, unde au fost prezenți specialiștii din Moscova, Leningrad, Kiev, Baku, Ufa, Sverdlovsk, Vornonj și din alte centre.

ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

Cu liftul spre fericire

Orice moscovit sau vizitator al capitalei sovietice poate gusta fericirea din „Al șaptelea cer” urcînd pînă la el cu viteza de șapte metri pe secundă. Călătoria nu durează mai mult de două minute, cu condiția ca ea să fie făcută cu unul din lifturile turnului de televiziune din Ostankino. Dar, să luăm și noi liftul pentru o imaginară călătorie spre fericire. O vom găsi la etajul 110, unde constructorii turnului din Ostankino au amenajat cel mai „înalt” restaurant din Moscova.

„Al șaptelea cer” este un restaurant modern, în trei nivele, mai exact cu trei săli dispuse la etaje diferite. Fiecare sală are o denumire: de bronz, de argint, de aur. În finisarea lor predomină coloritul specific metalului care le-a împrumutat numele.

Vizitatorii celui de-al „Șaptelea cer” sînt atrași la înălțimea amețitoare a turnului în primul rînd de perspectiva încîntătoare care li se oferă. Instalații comode la mese, ei pot cuprinde cu privirea întreaga priveliște a Moscovei, întrucît restaurantul este instalat pe o platformă rotativă. Și mai e ceva. Nu rareori se întîmplă ca jos să fie vreme ploioasă, dar o dată ajunși sus vizitatorii să constate că soarele strălucește cu putere, iar norii se află undeva sub picioarele lor sprijinînd parcă silueta grațioasă a turnului.

LA ORDINEA ZILEI

În atenție: geoigiena

Recent, la Baku, orașul petroliștilor de pe țărmul Caspicei, s-au desfășurat lucrările primului simpozion de geoigienă din Uniunea Sovietică. Geoigiena este o nouă ramură a unei științe care a luat naștere acum doi ani, cînd a văzut lumina tiparului lucrarea „Introducere în geoigienă”, al cărei principal autor este profesorul N. Lazarev din Leningrad.

Știința igienei este divizată în mai multe compartimente: igiena muncii, igiena comunală, alimentară etc., care au ca scop apărarea sănătății omului într-o sferă sau alta de activitate. Dar activitatea omului capătă astăzi un caracter tot mai larg, am putea spune global, întrucît prin descoperirile care

Vizitatorii celui de-al „Șaptelea cer” oscilează între specialitățile restaurantului și priveliștea încîntătoare

TEHERAN

1943

(III)

Memoriile
unui translator

la Conferința „celor trei mari”

Amintind de Abruzzi, von Ortel avu-
sesse în vedere operația de salvare a
lui Mussolini, executată de Otto Skor-
zeny la cererea lui Hitler. De altfel,
Skorzeny avea la activul lui multe ac-
țiuni singeroase și diversioniste. Asasi-
narea în 1934 a cancelarului austriac
Dolfuss, arestarea președintelui Miklas
și a cancelarului Schuschnigg, atrocită-
țile comise împotriva populației pașnice
din Iugoslavia și Uniunea Sovietică...

El se bucura de protecția personală
a lui Hitler și urcase rapid scara ierar-
hică. În 1943, era conducătorul secret
al teroriștilor și diversioniștilor S.S. din
secția VI a Direcției generale a servi-
ciului secret. Beneficia de încrederea
totală a singerosului călău Ernst Kal-
tenbrunner, șeful S.D.

Hitler nu se înșelase în alegerea fă-
cută atunci când îi încredințase lui
Skorzeny operația „Stejarul” (elibera-
rea lui Mussolini). În ciuda situației
complicate, Skorzeny izbutise. Impreună
cu un grup de 106 diversioniști în-
cercați, aterizase prin surprindere, cu
niște planoare de o construcție specială,
lângă hotelul „Campo imperatore”, de-
zarmase paza, îl eliberase pe „Duce” și
îl transportase cu un avion special
„Fieseler Storch” în Germania. Propa-
ganda lui Goebbels făcuse mare zarvă
în legătură cu operația din Abruzzi. În
jurul numelui lui Skorzeny se stîrnise
o vîlvă incredibilă. Individul era nimbat
de o aureolă mistică, proclamat idol
al rasei germane...

Încît nu e de mirare că atunci cînd
se pusese la cale planul de acțiune îm-
potriva participanților la Conferința de
la Teheran, cunoscut sub numele de cod
„Saltul cel lung”, alegerea căzuse din
nou asupra lui Skorzeny. De astă dată
însă norocul îi jucase o festă favoritu-
lui lui Hitler.

Aflînd de la von Ortel de complotul
pus la cale, Kuznețov plecă numaidecît
la detașamentul lui Medvedev din pă-
durile de lângă Rovno. Rezultatul? O
radiogramă cu portretul oral al lui von
Ortel, făcut de Kuznețov, fu imediat
transmisă la Moscova. Ea confirma o
informație culeasă de serviciul de in-
formații sovietic din alte surse. Și nu-
maidecît se luă măsurile necesare
pentru neutralizarea diversioniștilor
naziști. Cu toate acestea, se impunea
luarea de măsuri eficiente în vederea
asigurării securității participanților la
Conferință, întrucît complotul nazist
mai putea avea și alte variante.

Capitala Iranului mișuna pe atunci
de refugiați din Europa ruinată de răz-
boi. Mulți dintre ei erau oameni bogați
care fugiseră pentru a scăpa de restric-
țiile impuse, dar mai ales de primejdia
războiului. Izbutiseră să-și transfere o
bună parte din capitaluri la Teheran
și duceau acolo o viață de huzur. Pu-
teau fi văzuți circulînd pe străzi în au-
tomobile somptuoase, frecventînd res-
taurantele și magazinele de lux.

Căci în timp ce în cea mai mare
parte a țării care participau la răz-
boi, ca să nu mai vorbim de teritoriile
ocupate de hitleriști, locuitorii îndurau
tot felul de privațiuni, în țările rămase
în afara conflagrației, posesorii de ca-
pitaluri puteau avea realmente tot ce
doreau. Așa se face că în anii aceia
grei piața din Teheran uluia prin bogă-
ția și diversitatea mărfurilor aduse, pe
cări necunoscute, din toate colțurile lu-
mii. Negustorii cereau prețuri fabu-
loase...

Printre refugiați se aflau însă și mulți
agenți hitleriști. Căci imediat după de-
clararea războiului, Gestapoul profita-
se de afluența de refugiați veniți în
Iran, spre a-și întări agentura din a-
ceastă țară care juca un rol important
ca punct de tranzit pentru livrările
anglo-americane către Uniunea Sovietică.
Sub presiunea aliaților bătrînul
șah Reza Pahlavi trebuise să abdice și
să se retragă în Africa de Sud spre a
se putea crea condiții pentru stabilirea
unor relații de prietenie între Iran și
participanții la coaliția antihitleristă.

Dar și după aceea agentura hitleristă a
continuat să acționeze, ceea ce făcea
foarte reală primejdia a tot felul de
provocări. Agentura hitleristă din Iran
era condusă de ofițeri încercați din ser-
viciul secret. Unul dintre ei, Schulze-
Holthus, care ocupa oficial funcția de
consul general german la Tabriz, era
de fapt rezidentul Abwehr-ului (servi-
ciul de spionaj militar hitlerist). Cînd
guvernul Iranului a hotărît să-l expul-
zeze pe reprezentanții Germaniei hitle-
riste, Schulze-Holthus nu s-a repatriat
o dată cu ceilalți diplomați germani,
ci s-a ascuns, trăind clandestin timp de
cîteva ani.

Și-a lăsat barbă și-a cănit-o și, tra-
vestindu-se în haine de mullah, a por-
nit să cutreiere țara în lung și-n lat, re-
cruțînd agenți printre reacționarii locali.
În vara lui 1943, după ce s-a stabilit

american, Michael Railey, a împărtășit
părerea serviciului de informații sovie-
tic. Căci, la rîndul lui, și el remarcase
că în ciuda tuturor măsurilor de preca-
uție luate, printre miile de refugiați
veniți la Teheran din Europa mai ră-
măseseră încă zeci de agenți naziști.

La ambasada sovietică

La început, Roosevelt a respins invi-
tația de a se stabili la ambasada sovie-
tică, afirmînd că s-ar simți mai inde-
pendent dacă n-ar fi oaspetele nim-
mănu. În afară de aceasta, refuzase o
invitație similară făcută de englezi și
se temea să nu-i jignească primind o-
ferta rusească. În cele din urmă, însă,
considerente de comoditate, dar mai ales
de securitate pentru toți participan-

aflau la o depărtare de circa un kilo-
metru și jumătate una de alta.

Din partea sovietică s-a făcut totul
pentru ca șederea președintelui ameri-
can la ambasada sovietică să fie comoda
și plăcută. De hrana președintelui
s-au îngrijit însă, ca de obicei, bucă-
tari și chelneri proprii — filipinezi din
flota S.U.A., care veniseră la Teheran
o dată cu Roosevelt. Cei alți membri
ai delegației americane și personalul
tehnic locuiau la ambasada S.U.A. și
veneau în fiecare zi la ședințe.

Delegația sovietică se instalase nu
departe de corpul principal, într-o clă-
dire mică cu un etaj — locuința amb-
sadorului sovietic în Iran.

Personalul tehnic al delegației sovie-
tice avea la dispoziție o clădire care
adăpostise odinioară haremul unui dre-
gător persan. Casa, fără etaj, în formă
de dreptunghi alungit era înconjurată
de terase în stil maur. Fiecare cameră,
și erau multe, avea cîte două uși: una
spre terasă, iar cealaltă către un cori-
dor lung din interior. În fața casei era
un bazin pătrat.

Dar amănunțele privitoare la trecu-
tul acestui domeniu le-am aflat ulterio-
rior. Cînd am sosit acolo, împreună cu
Miiler, direct de la aeroport, fostul ha-
rem nu mai avea nimic romantic: peste
tot topuri de hirtie și dosare, rechizite
de birou, paturi pliante acoperite cu
pături militare și răspîndite în dezor-
dine prin camere...

N-am avut timp nici măcar să vizi-
tez parcul exotic: fusesem prevenit că
la ora 14 urma să aibă loc o convorbire
între Stalin și Roosevelt, la care tre-
buia să fac pe translatorul. Abia am
izbutit să îmbuc ceva în modesta can-
tină a personalului tehnic instalată în-
tr-un pavilion vecin. Și după zece mi-
nute, cu bloc-notesul în mînă, am por-
nit grăbit spre corpul central.

Întîlnire cu Stalin

Am fost de multe ori translatorul lui
Stalin. La Moscova am luat parte la
întîlnirile lui cu Churchill, cu secreta-
rul de stat Cordell Hull, cu Anthony
Eden, pe atunci ministru de Externe al
Angliei, cu Averell Harriman, reprezen-
tantul special al președintelui S.U.A.,
iar mai tîrziu ambasador american la
Moscova.

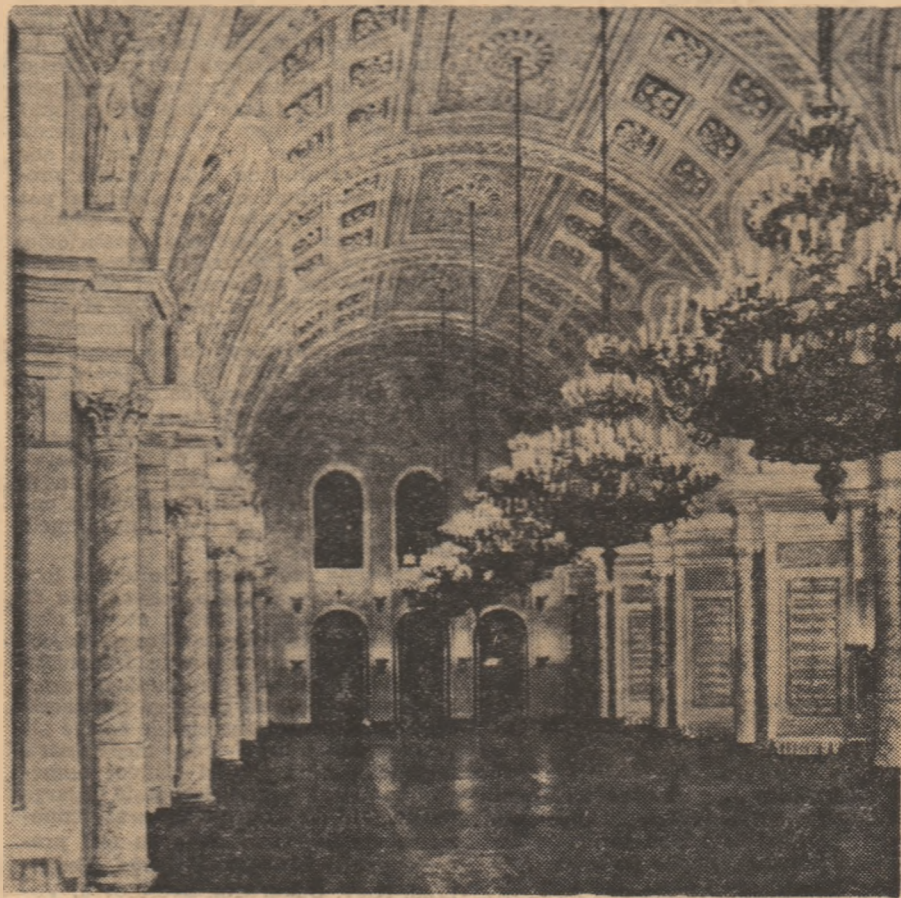
De fiecare dată cînd trebuia să-l văd
pe Stalin eram cuprins de emoție. Și
din cîte mi-am putut da seama, chiar
cei care lucrau cu el de multă vreme
se simțeau stingheriți, erau încordați în
prezența lui. Evident, ziua în care l-am
văzut prima oară mi-a rămas bine in-
tipărită în memorie.

Era în septembrie 1941, la o recepție
dată la Kremlin cu ocazia sosirii la
Moscova a misiunii anglo-americane
pentru furnituri militare, în frunte cu
lordul Beaverbrook și Averell Harri-
man. Toți cei care aveau vreo contin-
gență cu tratativele purtate cu această
primă misiune a aliaților occidentali se
adunaseră la ora 19.30 în sala Ekate-
rinei din Kremlin. Mobila somptuoasă
din secolul XVIII, fotoliile și divanele
cu monograma Ekaterinei a II-a, tape-
tele de moar verde, tablourile vechi, în
rame grele, aurite, porțelanurile și ve-
sela de argint, tot fastul acesta neobis-
nuit îi uimea pe occidentalii care veneau
pentru prima oară în țara bolșevicilor.

La început în sală a domnit anima-
ție. Împărțiți în grupuri, invitații discu-
tau zgomotos. Dar pe măsură ce se a-
propria ora opt — cînd fusese fixat înce-
putul recepției — ei și-au îndreptat tot
mai des privirea spre ușa înaltă cu
ornamente sculptate și aurite pe unde
trebuia să intre Stalin. Atmosfera a
devenit tot mai sobră iar în ultimele
minute în sală s-a instăpînit liniștea.

V. Berejkov

(Va urma)

Sală de festivități în Kremlin

în tribul kașgai din regiunea Isfahan,
acolo a fost lansat un grup de parașu-
tiști cu un aparat de radioemisie-recep-
ție, ceea ce a îngăduit fostului diplo-
mat să stabilească legătura cu Berli-
nul. Provenienți din școala specială a lui
Skorzeny, parașutiștii aduseseră cu ei
o mare cantitate de arme, explozibil și
lingouri de aur pentru mituirea agen-
turii locale.

Schulze-Holthus mai ținea, de aseme-
nea, legătura cu rezidentul secret al
Gestapoului, un anume Meyer care ac-
ționa în zona Teheran. Intrînd în clan-
destinitate în același timp cu Schulze-
Holthus, Meyer se ascunsese timp de
trei luni în cimitirul armenesc din Te-
heran, unde lucrase ca gropar. Apoi, or-
ganizînd o vastă rețea de spionaj incită
triburile nomade din Iran ca să se răs-
coale împotriva guvernului central,
organiză acte de diversione și spionaj.
Ținea și el legătura prin radio cu Ber-
linul și cu puțin înainte de Conferința
de la Teheran îi fuseseră parașutați, în
zona capitalei iraniene, șase diversioni-
ști.

Aceste împrejurări, astăzi bine cu-
noscute, dovedesc că Teheranul era un
nuc din centrele rețelei de spionaj a
„axei” fasciste în Orientul Mijlociu.
Cînd au trebuit luate măsuri serioase
spre a se asigura securitatea „celor trei
mari”, reprezentantul serviciului secret

ții la întîlnire, l-au indemnă să ac-
cepte.

După cele întimplute, se poate spune
că, acceptînd de a se stabili la amba-
sada sovietică, președintele S.U.A. n-a
avut motive să regreta. O mare ușu-
rință pentru Roosevelt, care din pricina
bolii sale se deplasa greu, a fost apoi și
faptul că încăperile lui dădeau direct
în marea sală în care se țineau ședin-
țele plenare ale conferinței.

După ce s-a înapoiat la Washington,
președintele Roosevelt a făcut, la 17
decembrie 1943, în cadrul unei confe-
rințe de presă, o declarație specială
în care a arătat că la Teheran a locuit
la ambasada sovietică, nu la cea ame-
ricană, întrucît Stalin aflase de un
complot german. Mareșalul Stalin, a
adăugat Roosevelt, ne-a comunicat că
e probabil că se va organiza un com-
plot spre a atenta la viața participan-
ților la conferință. El m-a rugat să lo-
cuiesc la ambasada sovietică pentru a
se evita deplasările prin oraș.

În continuare, președintele a arătat
că în jurul Teheranului se aflau, pro-
babil, sute de spioni germani. Pentru
germani ar fi fost destul de avanta-
jos, a adăugat Roosevelt, dacă ar fi
putut scăpa de mareșalul Stalin, de
Churchill și de mine în timp ce circula-
m pe străzile Teheranului, întrucît
ambasadele sovietică și americană se

CINEMA

Drama patimilor

Regizorul Ivan Pîriev a murit, acum un an, în timp ce lucra la „Frații Karamazov”. După ce am văzut filmul am înțeles ce s-a întâmplat: inima lui obosită n-a putut rezista la o angajare atât de totală, la o solicitare aproape inumană. Cei care au lucrat cu el povestesc că Pîriev repeta cu actorii și filma până la capătul puterilor — ale lui și ale lor — și amprenta acestei atmosfere de necruțare s-a păstrat în film. Probabil că știa la ce risc se expune, dar altfel nu putea. Pîriev era dintre acei oameni care nici greșelile nu le fac meschin sau mediocru. Fire pătimasă, temperament aprig, el disprețuia temperatura călduță a prudenței, drămuirea, arderea mocnită. Vede-a viața în manifestările ei maxime, iubea tot ce se consuma la tensiuni înalte, tot ce era conceput pe scară mare, generos.

Asta l-a condus spre Dostoievski. „Frații Karamazov” este a treia ecranizare, după „Idiotul” și „Nopti albe”. Și al treilea succes, poate chiar depășindu-le pe cele anterioare și venind nu numai dintr-un plus de experiență,

Grusenka și Mitea Karamazov în interpretarea actorilor Lionella Pirieva și Mihail Ulianov

din poziția privilegiată a romanului în creația dostoevskiană, ci și dintr-o afinitate artistică și omenească specială pentru lumea lui torturată, excesivă, bintuită de toate patimile.

Cum se explică această performanță, greu realizabilă în domeniul atât de delicat al ecranizărilor? De ce filmele dostoevskiene ale lui Pîriev s-au impus ca opere originale, profund personale? De ce n-au nevoie de scuza că comparația cu o asemenea sursă literară e greu de susținut? Și de ce, când le compari, constăți că, evident, s-au produs pierderi inevitabile, dar în ansamblu sint o reușită și scriitorul n-a fost trădat?

Am reținut explicația interesantă a publicistului I. Varșavski: „Aliașă

Karamazov îi spune într-o clipă de inspirație fratelui său Ivan că oamenii trebuie să iubească viața înainte de toate. „Cum așa, să iubești viața mai mult decât sensul ei?” se miră Ivan. „Intocmai, să o iubești înaintea logicii”.

Așa a iubit Ivan Pîriev opera lui Dostoievski. În dragostea lui, pasiunea covârșea logica. Acum putem judeca riguros ce i-a reușit și ce nu, și de ce. Dar artistul a abordat creația celuilalt artist nu ca pe un material livresc, ci ca pe un crimă de viață adevărată. Pîriev a simplificat în oarecare măsură cartea, dar a trăit emoțiile ei”.

Da, Pîriev a simplificat oarecum romanul de mare complexitate psihologică „Frații Karamazov”, a lăsat la o parte disputa despre dumnezeire, reflecțiile scriitorului pe tema ateismului și nihilismului, a trăsăturilor generației ce va urma Karamazovilor, fiindcă nu intenționa să recreeze ca echivalent cinematografic epopeea ideologică, filozofică, religioasă a vieții rusești din acea vreme, dar n-a lăsat să se piardă nimic din intensitatea lui emoțională.

„Nu știu cum e la alții — a scris undeva Pîriev — dar pentru mine mai important ca orice în creația lui Dostoievski este uriașă, ineputabilă, nepotolită dorința de viață. Setea de viață.”

De aici pornește filmul, ultimul film al regizorului. Viguros, pămîntesc, construit pe contraste dramatice puternice, el e pătruns de dragoste de viață, clocotește de pasiuni.

O dramă a pasiunilor — iată ce a pus de fapt Pîriev la baza filmului său. El vede garanția renașterii sufletești, a purificării omului, nu în robia cărnii, care îl conduce pe Fiodor Karamazov, nici în mințea rece și calculată a lui Ivan, ci în inima omenească, inima lui Dmitri Karamazov, fierbinte, sfîșiată de dragoste, de revoltă și de nevoia purității. Mitea Karamazov a devenit astfel eroul principal și favorit al lui Pîriev, iar linia epică a lui și a Grusenka i-a trecut pe primul plan.

Mihail Ulianov se identifică perfect cu rolul. Actorul „se pierde” pe sine, transformându-se în personajul Mitea Karamazov. Ar fi și absurd să-i ceri să rămână el însuși în virtutea acestei chinuitoare, neomeneste tragedii. Urându-l pe Dostoievski, actorul în interpretarea sa ca și regizorul în înțelegerea film nu putea alege semitonurile, nu putea păstra simțul măsurii, autostăpînirea. Ulianov vibrează în permanență ca o strună încordată la maximum, se consumă nemilos nervos și fizic. Dar ce ar fi fost rolul lui Mitea fără această exaltare? Așa a fost găsită cheia întregii narațiuni — febrile, în care evenimentele concentrate la maximum aleargă într-o goană nebună, amestecînd amețală, durere, extaz, prăbușire și înălțare.

Și la fel joacă și interpreții celorlalte roluri principale, făcînd, alături de Ulianov, magistrale creații actoricești: Mark Prudkin (Fiodor Karamazov), Kirill Lavrov (Ivan Karamazov), Valentin Nikulin (Smerdiakov), Andrei Miagkov (Aliașă Karamazov). Ei demonstrează că marile roluri se realizează totuși prin integrarea totală în personaj și că nu e nevoie să te detașezi, să nu participi afectiv la ceea ce crezi, ca să fii modern.

Julia Scutaru

Vedete pe platou

● Natalia Fateeva, Boris Andreev, Ivan Pereverzev, Nikolai Kriucikov într-un singur film... Performanța a fost realizată de tînărul regizor Stanislav Govoruhin, care i-a reunit pentru „Ziua onomastică”, debutul său făcut la studioul din Odesa.

● Richard Burton va fi Hamlet într-un film de Franco Zeffirelli. După ce a interpretat de multe ori acest personaj pe scenă, actorul englez s-a lăsat convins de Zeffirelli, cel mai shakespearian regizor al momentului, să-i dea viață și pe ecran.

● Transpusă pe ecran, „Floarea de cactus”, piesa de succes a lui Barrillet și Gredy, prilejuiește actriței suedeze Ingrid Bergman o remarcabilă creație.

● Regizorii B. Durov și S. Pucinian lucrează la un film bazat pe motivele romanului documentar „Povestire despre cekisti” al lui V. Mihailov care descrie îndrăznețea activitate desfășurată de cekistul Mikola Gheft în spatele frontului inamic. Interpreți principali: Laimonas Noreika, Gurghen Tonuț, Elena Dobronravova.

● Sylvie Vartan va fi Jean Harlow, faimoasa divă platinată americană, moartă la 26 de ani, într-un film despre agitatul deceniu al patrulea. În momentul de față Sylvie Vartan culege aplauze la Paris într-un spectacol pe care îl susține singură. Cîntă, dansează, seduce — scrie presa pariziană.

(După „Sovetski ekran”)

Un spectacol de mare succes al Teatrului de pe Taganka: „Antilumile” lui Andrei Voznesenski, în regia lui Iuri Liubimov. În fotografie, o scenă „feminină”

OPINII

Dirijorii văzuți de ei

Ce crede despre arta dirijorală, despre rolul „căpitanului navei muzicale” Ghennadii A. Destvenski, dirijorul principal al Teatrului Mare și al orchestrei Radioteleviziunii sovietice?

Arturo Toscanini a fost silit o dată de împrejurări să se înalțe la pupitrul unui spectacol cu „Aida”. Pînă în seara aceea, care a dăruit lumii un titan al artei dirijorale, Toscanini cînta la violoncel în orchestra operei și nu învățase niciodată să dirijeze...

Există, așadar, un talent dirijoral innăscut, foarte specific. Trăsăturile sale principale sînt: capacitatea de a stabili exact posibilitățile maxime ale muzicanților și de a apropia la maximum modelul ideal imaginat și rezultatul concret al interpretării; capacitatea de a simți materia sonoră și de a o exprima în plastica gestului...

Dar numai talentul nu ajunge. Dirijorul trebuie să cunoască multe discipline speciale: istoria și teoria muzicii și a compoziției, analiza formelor, orchestrația, să se priceapă la pictură, la teatru, la cinematograf și, bineînțeles, la literatură.

În sfîrșit, dirijorul trebuie să-și mențină în permanență forma sportivă. Consumul de energie fizică în timpul concertelor este enorm, doar cel nervos îl depășește.

E foarte greu să redai muzica prin gesturi. Din cauza asta unii dirijori recurg la ajutorul cuvintelor. Maximum de expresivitate, de eficacitate, de accesibilitate și economie a gestului, minimum de cuvinte — iată „credo-ul tehnic” al unui bun dirijor.

Ce trebuie să știe un dirijor tînăr? Să se dăruiască total. Să nu-și cruțe forțele. Să nu aștepte succese facile și „frumoase”. Să nu se amăgească cu ușurința părelnică a partiturilor. Căci nu există partituri ușoare.

PORTRET

Don Juan în gri

Nu e frumos, nici urît. Nu e slab, nici gras. Nu e blond, nici brun. Nu e foarte înalt, nici prea scund. Nu e tipul de fascinant, nici de „canalie fermecătoare”.

Și totuși cum a devenit actorul francez Jean-Louis Trintignant un seducător consacrat al cinematografului european? Cum se face că în filme cucerește fără efort stele mai vechi sau de ultimă oră — pe Gina Lollobrigida și Eva Aulin, pe Brigitte Bardot și Florinda Bolkan, pe Anouk Aimée și Valérie Lagrange?

Totul a început cu filmul „Și Dumnezeu a creat femeia”. Femeia era Brigitte Bardot. Trintignant făcea figura șarpelui care o duce în ispită. Era în 1956; numele regizorului, debutantul Roger Vadim, încă nu spunea nimic. Brigitte era superba lui soție de 22 de ani și pe cale să devină B.B. „Șarpele” Trintignant avea 26 și era un actor de teatru deja cunoscut și foarte dorit de producători, mai ales fiindcă li se refuza, așînd un dispreț deschis față de cinema. Ori de cite ori accepta o probă, o dădea, voit, atît de prost, încît nu

„trecea” niciodată. Pînă într-o zi, cînd impresarul său, ajuns la disperare, i-a pus în vedere categoric că așa nu mai merge. Trintignant a trebuit să accepte rolul din „Și Dumnezeu a creat femeia”. Dar era nemulțumit. Nu se considera un bun actor de cinema. Filmul îi părea urît. N-avea nici un pic de simpatie pentru Vadim. Azi sînt buni prieteni, dar pe atunci nu-i plăcea de loc.

„Și Dumnezeu a creat femeia” a fost un succes imens: două sute de milioane de spectatori. Și totuși Trintignant a părăsit platoul, întorcîndu-se pe scenă. Acolo totul îl atrăgea, deși începuturile lui teatrale n-au fost de loc ușoare.

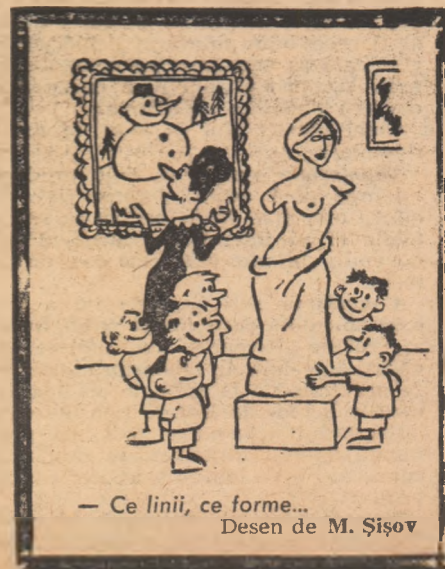
Trintignant a venit la Paris de la Aix-en-Provence. „Eram meridional — își amintește el — și meridionali au un accent care la Paris stîrnește risul. Eram provincial, și la Paris un provincial e mai rău decît un asasin sau o vrăjitoare. Eram orgolios. Nu suportam ideea de a fi luat peste picior, de a fi umilit. Preferam să mor de cît să mă simt ridicol.”

De aceea, cu toate că s-a născut într-o familie în care curajul era o necesitate profesională — tatăl lui și patru unchi au fost alergători de curse automobilistice, profesie pe care și-a ales-o și el, în amintirea acestui mediu familiar, în filmul „Un bărbat și o femeie” —, Jean-Louis Trintignant a avut nevoie de o lună și jumătate ca să se înscrie la școala de teatru a lui Charles Dullin. Timp de o lună și jumătate s-a dus zilnic, neîndrăznînd să intre. Și cînd, în fine, făcîndu-și curaj cu cîteva păhărele, a reușit să se înscrie, lucrurile nu s-au schimbat prea mult. A avut nevoie de timp ca să se vindece de timiditatea maladivă care n-a lăsat nici o urmă în actorul sigur de sine de astăzi.

Avînd o adevărată adorație pentru clasici — Molière, Shakespeare, Cehov, Trintignant n-a ocolit nici experimentele teatrele de avangardă: Ionescu, Beckett, Living Theater, Grotowski. A jucat mult și de toate, de la roluri mici la roluri mari, de la Teatrul Național Popular al lui Jean Vilar, unde nu-l slăbea din ochi pe Gérard Philipe, spre a-i prinde secretele, pînă la teatre cu numai șazeci de locuri.

Și totuși celebritatea i-a adus-o cinematograful. „Depășirea”, „Un bărbat și o femeie”, „Succesul”, „Căprioarele”, „Dragostea mea, dragostea mea”, „Hoții de crime” și altele au transformat într-un seducător un actor mai mult inteligent decît fatal, mai mult simpatice decît irezistibil. Dar știm cu toții că îndrăgostitul cinematografic de azi poate foarte bine să nu fie frumos și perfect. Ca Mastroianni în Italia și Belmondo în Franța, Jean-Louis Trintignant face parte din categoria Don Juanilor în gri, a amanților cu mici defecte fizice și morale.

L. Trunova

— Ce linii, ce forme... Desen de M. Șîșov

METEOROLOGIE EXPERIMENTALĂ

„Aelita“ numără picăturile

Pentru fiecare dintre noi norii, chiar atunci când au formele cele mai fantastice, sînt o apariție cît se poate de obișnuită. Știm cu toții că se formează în urma evaporării și că prin condensare dau naștere ploii sau ninsorii. Dar știința noastră se rezumă la atât. Evident, specialiștii știu mai mult, dar totuși nu de ajuns pentru a elucidă pînă la capăt secretele acestor „eterni călători“, care joacă un rol extrem de important în viața planetei noastre.

Lucrările științifice referitoare la nori trebuie să se întemeieze pe cercetări foarte precise așa încît, pentru a se putea trage concluzii matematice, astăzi devin imperios necesare experiențe „în stare pură“, care nu sînt posibile decît în laboratoare. În Uniunea Sovietică, la Obninsk, a luat recent ființă un Institut de meteorologie experimentală. un adevărat institut al norilor, în cadrul căruia pot fi reproduse o parte din fenomenele naturale care se desfășoară pe giganticul poligon al planetei. „I.M.E.“ este dotat cu tunele aerodinamice speciale și camere cu nori (dintre care două la 100 m³), în care modificarea presiunii crează iluzia marilor altitudini. O încăpere cu aerosol depășește, însă, dimensiunile obișnuite de 32 de ori! După efectuarea unei experiențe, cercetătorii

mensiunile lor sînt prea mici. Trebuie, deci, să existe un factor intermediar. Pentru descoperirea lui au fost necesare calcule matematice foarte complicate, care au arătat că în nori există un alt stadiu de dezvoltare a picăturilor, anume condensarea stohastică, provocată de fenomenul turbulenței, adică de vîrtejurile inegale. Dar nici cu aceasta filiera nu este reconstituită complet, deoarece există diferite tipuri de nori, cu caracteristici deosebite: picături de apă sau cristale. Oleg Volkovički, șeful laboratorului instalațiilor experimentale, încearcă acum prin mijlocirea unor camere barometrice mici să realizeze un aparat care să permită distingerea picăturilor din nori și a cristalelor. În genere, se crede că meteorologia utilizează o aparatură destul de rudimentară. În camera cu aerosol, se poate constata însă că această știință tinde acum să devină din ce în ce mai exactă. Ea creează și folosește sisteme automate și mașini de calculat electronice, apelează la legile matematicii și hidrodinamicii, fără de care nu pot fi înțelese și stăpînite procesele complexe care se petrec în nori. Nu o dată ninsoarea declanșată de cercetătorii institutului a căzut pe un poligon cu o suprafață de aproximativ 3000 km², suprafață pe care sînt ve-

de pildă. Atunci de ce diferă primăverile între ele? Cu alte cuvinte, de ce mecanismul transmiterii de energie către atmosferă nu se efectuează cu regularitate și de ce rezultatele diferă de la un an la altul? Pentru că sînt de părere cercetătorii sovietici, norii sînt aceia care intervin în modificarea proceselor atmosferice.

La Obninsk, ca și pretutindeni pe glob, norii continuă să se perinde pe firmamente în cele mai diverse formații, dar acolo un turn meteorologic de 300 metri înălțime și sistemul automat „Aelita“ le smulg, treptat, misterele.

COSMOLOGIE

Razele cosmice sînt prea grele

De la un timp, astronomii sînt intrigați de greutatea razelor cosmice. E vorba — se știe — de particule care se deplasează în spațiul intersideral cu o foarte mare energie. S-a descoperit însă că întreg Universul e plin de o radiație centimetrică de origine cosmologică. În drumul lor, razele cosmice dau, de aceea, peste fotoni de mică energie. Lovindu-se de aceștia, ele pierd energie formînd miuoni. De altă parte, sursele de interacțiune dintre razele cosmice și fotoni sînt cu atât mai mari cu cît particula e mai energică. Se pare că raza cosmică nu poate avea mai mult decît o anumită energie limită. Interacționînd, ea pierde electronvolții excendenzari. Limita amintită se situează între 10²⁰ eV și circa 3 x 10¹⁹ eV.

Să rezumăm :

Se crede deci că zgomotul de fond primordial trebuie să limiteze energia razelor cosmice. Descoperiri de ultimă oră par să dovedească însă că această limitare nu este atît de riguroasă. Anul trecut a fost înregistrată de pildă o rază cosmică a cărei energie era de 5 x 10¹⁹ eV. Mai mult, se crede că această valoare era inferioară realității. De aceea astronomii sînt tot mai înclinați să presupună că ar exista o sursă apropiată de raze cosmice extrem de puternice.

Tot în cursul anului trecut s-a mai înregistrat o iradiere X din Univers care corespunde cu o temperatură de 800.000°K (unitate de măsură a temperaturii absolute în scara termodinamică Kelvin, egală ca mărime cu gradul Celsius). Acest gaz se pare că se răspîndește în proporție de un atom la 100 000 cm³. Cu toate acestea el ar putea reprezenta de o sută de ori mai multă materie decît masa tuturor astrilor.

Dacă observația de mai sus va fi confirmată, ea va avea consecințe cosmologice de maximă importanță. Căci destinul Universului se află în strînsă legătură cu densitatea sa. O asemenea sporire a acesteia din urmă ar indica că Universul e finit și că după actuala expansiune va cunoaște o fază de contracție.

care se trag din ghețari, iar în verile reci, ploioase fluviile care își au începutul în izvoarele din nord. Dar Marea Aral n-ar mai fi ea dacă și-ar descoperi toate tainele. În privința unor enigme ea a vădit o inventivitate de zădărnici. Recent un grup de cercetători care studia regimul de apă al mării a găsit că pe lângă apele primite din fluviu, Marea Aral se mai îmbogățește cu încă circa cinci miliarde de metri cubi de apă. Proveniența acestui „plus“ nu-i însă deocamdată cunoscută.

O expediție a Academiei kazahe a străbătut Aralul în lung și-n lat, ajungînd pînă în locurile unde de pe fundul mării țîșnesc adevărate izvoare de apă potabilă. Probele culese sînt acum minuțios studiate.

Poate că ele vor inlesni și explicația altor enigme!

PSIHOLOGIE

Omul modern, un cititor rapid?

Acumularea de cunoștințe, proliferarea galopantă a izvoarelor din care ne sorbim cunoștințele, informația, documentarea perimează astăzi rapid bagajul științific sau cultural cu care omul intră în viață.

De aceea, omul modern este și va fi din ce în ce mai silit să fie un perpetuu student. Pe de altă parte, chiar dacă informația, documentarea îi parvin acum pe diferite căi: radio, televiziune, mijloace audio-vizuale etc., ele ajung totuși în tot mai mare măsură prin lectură. De altfel, imprimările sînt și mult mai „rapide“. O prezentare audio-vizuală, de pildă, ne informează cu viteza de circa 9 000 de cuvinte pe oră, în timp ce un imprimat obișnuit „furnizează“ unui cititor mijlociu mai bine de 27 000 de cuvinte pe oră. Ca să nu mai vorbim de avantajul pe care îl are cititorul de a opri lectura cînd dorește sau de a o putea relua de la capăt.

De la aceste considerente se inspiră și noile metode de „lectură rapidă“ experimentate pe scară tot mai largă și care permit, se pare, o dublare sau chiar o triplare a capacității de a citi.

Putem însă reține mai mult, dacă citim mai repede?

Iată o sumă de argumente avansate de protagoniștii melodelor de care aminteam mai sus.

Experiențe de laborator au arătat — afirmă ei — că ochiul progresaază prin salturi. el fixează un grup de cuvinte timp de 1/4 secundă, pivotează 1/40 secundă, fixează un nou grup și așa mai departe.

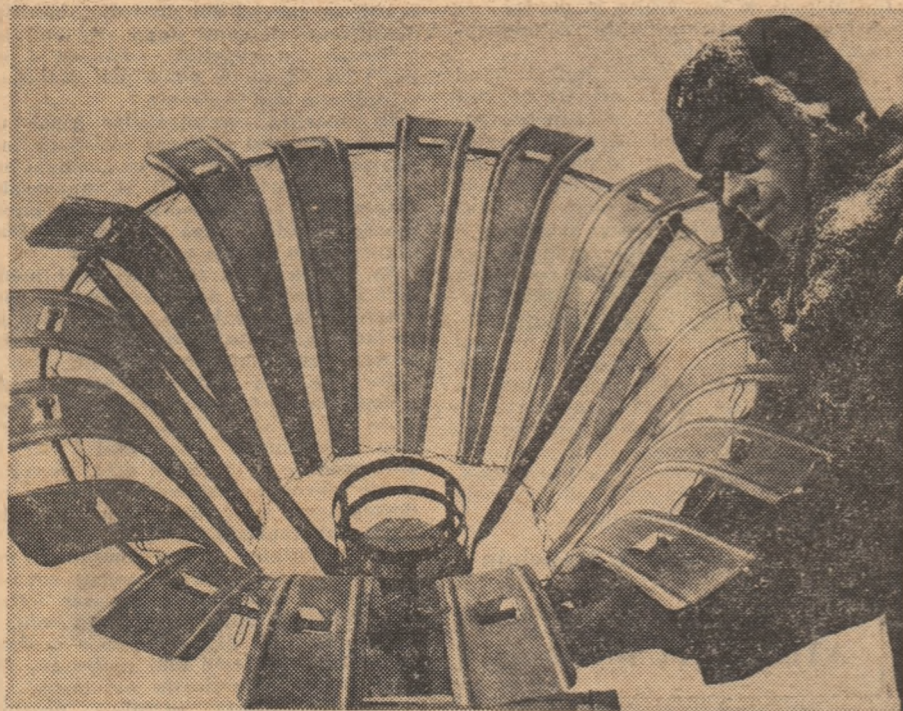
Cu aceleași prilejuri s-a văzut că:

Ochiul unui cititor care citește mai vite nu se mișcă mai repede;

În timpul sfertului de secundă în care „citește“ el îmbrățișează însă mai multe cuvinte;

În plus, el se deplasează cu mai multă regularitate, nu se întoarce mai niciodată înapoi, contrar celor ce se întimplă cu cititorul lent;

În sfîrșit, lucrările de laborator ar fi dovedit că lectorii rapizi au o mai bună capacitate de memorizare a textelor citite.

Instalație pentru înregistrarea capriciilor atmosferei

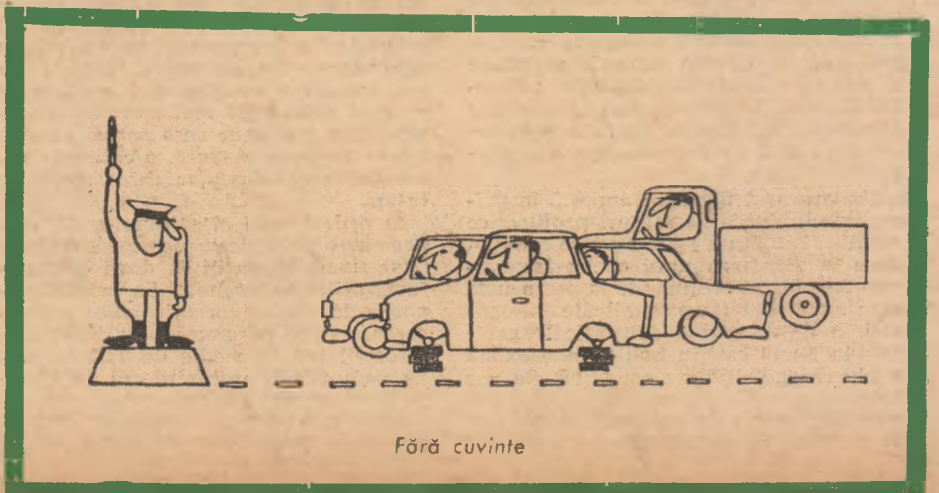
intră în ea ca într-o sauna (baie cu aburi finlandeză) încălțată într-o cască metalică. Atmosfera e foarte umedă, căldura sufocantă, iar din tavanul care dispore în obscuritate cad picături grele de apă. La diferite nivele pot fi remarcate organele a tot felul de aparate; un rol de mare importanță îl joacă sistemul automat „Aelita“ — cum l-au numit inventatorii — care, oricît de ciudat ar părea, este destinat să numere... picăturile de ploaie.

Se spune că picăturile fac mările. La fel se întimplă și cu norii. Dar cum se produce fenomenul și de ce unele dintre ele trec nepăsătoare deasupra pămîntului pîrjolit, în timp ce altele transformîndu-se în ploaie, îl udă? În fine, ce ar trebui făcut pentru ca acest proces să se dezlănțuie numai atunci cînd e necesar, acolo unde trebuie și în cantitatea voită? Pentru a răspunde la aceste întrebări, cercetătorii și-au îndreptat atenția spre picătura de apă, „învășînd“ „Aelita“ să-i măsoare diametrul cu o precizie de cîteva miimi de milimetru. Informațiile trec într-un analizor care, după cîteva secunde, prezintă în scris rezultatele. În cursul experienței, în sistemul aerosolului lucrează numai doi inși care controlează funcționarea aparatului ce înregistrează caracterul norilor, caracter extrem de încăpățînat și care nu vrea să corespundă schemei ciclului apei în natură.

Desigur, în atmosferă au loc condensări de vapori mult mai importante, dar ele sînt încă prea ușoare și ploaia nu poate cădea pe pămînt. Pentru aceasta ele trebuie să se coaguleze, să atingă o anumită greutate și volum. Studiarea mai profundă a acestui proces a arătat că, după condensare, picăturile nu se pot coagula deoarece di-

ricitate ipotezele obținute în laboratoare.

Una din principalele preocupări ale I.M.E., o constituie agrometeorologia, întrucît interesul manifestat pentru nori nu este numai teoretic, ci și practic. Pe acest plan, cercetătorii experimentează produse reactive din ce în ce mai perfecționate, destinate necesităților practice. „domesticirii“ norilor, cu alte cuvinte reglementării precipitațiilor. În același timp, ei se ocupă de aspectul global al problemei — exactitatea previziunilor pe termen lung a vremii. Se știe că modificările vremii sînt determinate de energia mediului inconjurător pe care atmosfera o recepțiază într-o anumită perioadă de timp, sursa acestei energii fiind radiațiile solare. Dar soarele trimite radiațiile în mod uniform în fiecare primăvară.

Fără cuvinte

In secția de oftalmologie a Institutului de medicină din Moscova; prof. I. Fiodorov examinează o pacientă căreia i s-a redat vederea prin aplicarea unei corneice artificiale. Foto: A.P.N.

BOLILE VASELOR SANGUINE

Flebitele

De fapt, termenul de flebită subînțelege originea inflamatoare a acestor boli. Este vorba de o inflamație a peretelui venos, care poate prezenta stadii deosebite: *flebotromboza*, caracterizată prin dezvoltarea în vas a unui cheag puțin aderent la perete (care se poate deci rupe sau deplasa producând embolii la distanță) și *tromboflebita*, în care se dezvoltă un cheag aderent la perete ca urmare a inflamației acestuia sau a fixării cheagului apărut în faza precedentă de flebotromboză.

În prima formă simptomele sînt discrete, pe cînd în a doua simptomatologia este caracteristică, dată fiind durerea produsă de inflamația venei și obliterarea posibilă a acesteia.

Flebitele sînt afecțiuni relativ frecvente, întîlnite mai ales la femei, de obicei după vîrsta de 40 de ani.

Cauzele flebitelor sînt: modificările peretelui venos prin infecții de vecinătate sau la distanță, compresiuni prelungite pe venă (aparatură gipsată, ședere îndelungată în pat, sedentarism), leziuni venoase anterioare, varice; creșterea coagulabilității singelui în staza venoasă, perioada postoperatorie, în boli de sînge etc.

Simptomatologia flebitei piciorului este caracteristică și o vom lua drept exemplu în descrierea de față.

Debutul bolii poate fi lent, asociat cu stare febrilă, durere, tahicardie (accelerarea pulsului). În flebitele care apar după naștere sau după intervenții chirurgicale practicate în regiunea pelviană se asociază o serie de semne caracteristice și anume: tulburări urinare (micțiuni dificile, frecvente sau retenție de urină), intestinale (tenesme, constipație sau fluxii hemoroidale) sau un edem discret al organelor genitale.

După două-trei zile aceste simptome se accentuează și apare edemul localizat la început în porțiunea inferioară a gambei ridicîndu-se rapid pînă la genunchi sau coapsă. Edemul este masiv și are o culoare albă ceroasă sau ușor albastruie; ramurile venelor, mai ales la rădăcina piciorului, devin foarte vizibile și o palpăre blindă le face simțite la degete ca niște cordoane.

Dacă se începe tratamentul, toate aceste fenomene pot ceda. Uneori piciorul poate rămîne totuși edemațiat încă o perioadă îndelungată de timp sau chiar toată viața mai ales la cel care stau mult în picioare. O complicație de temut este embolia: din cheagul format în venă se desprind fragmente care se pot opri în diferite teritorii vasculare și mai ales în plămîni (embolie pulmonară). Alte complicații sînt: întinderea procesului trombotic, apariția spasmeilor pe artera învecinată, apariția gangrenelor venoase și altele.

Tratamentul flebitei comportă în primul rînd o serie de măsuri profilactice menite să înlăture toate cauzele care pot duce la formarea unui cheag intravenos. Acestea se recomandă la persoanele care stau mult timp nemișcate, la operați, în intervențiile chirurgicale genitale la femei sau în bolile unde există o hipercoagulabilitate sanguină. Se vor face masajele ale picioarelor, mișcări pasive sau active în pat sau, după caz, în picioare. Se va înlătura orice piedică

în circulația venoasă. Tratamentul medicamentos se va institui la nevoie cu antibiotice, anticoagulante și medicamente antiinflamatoare.

Tratamentul curativ, aplicat cînd boala s-a declarat, va urmări oprirea și stingerea procesului de hipercoagulare și prevenirea deplasării fragmentelor de cheag. Repausul la pat cu piciorul nemișcat este indicat în primele zile ale bolii. Piciorul poate fi fixat într-o gutieră, pe care se va pune multă vată pentru a se evita compresiunea venei. Aplicarea compreselor umede ca mijloc antiinflamator, des întrebuintată înainte, poate fi făcută, dar tratamentul medicamentos modern nu mai consideră obligatoriu acest procedeu.

Tratamentul medicamentos constă în aplicarea a trei grupe importante de medicamente: antibiotice, anticoagulante (heparină, derivați de dicumarină) și antiinflamatoare (de la cortizon, Butomid) după indicațiile și în dozele prescrise de medicul curant.

Dr. I. M. Șeinin

ATENȚIE, FUMĂTORI!

Promptitudinea efectelor nocive

Se părea că despre fumat și consecințele sale nefaste s-a spus tot ce se putea spune. Dar nu trece o lună fără ca perfidului dușman al sănătății să nu i se aducă noi acuzații.

Un studiu recent, avînd ca subiecți opt sute de studenți care abia au aprins prima lor țigară, a dus la concluzii surprinzătoare. S-a constatat, de pildă, că modificările patologice înregistrate de inimă și plămîni ca urmare a fumatului apar foarte repede. Cercetările de pînă acum, efectuate asupra unor persoane de vîrstă mijlocie sau înaintată, găseau aceleași modificări, dar le atribuiam unui tabagism de lungă durată.

Deși nu aveau la activul lor decît un număr foarte mic de țigări consumate, studenții investigați au prezentat în timpul exercițiilor fizice o creștere marcată a ritmului cardiac și a presiunii arteriale, în comparație cu colegii lor nefumători. De asemenea, singele lor s-a dovedit a conține mai mulți acizi grași și o tendință mai mare la coagulare. Sînt fenomene care par să explice, într-o oarecare măsură, afecțiunile sistemului cardiovascular determinate de tutun.

În cadrul unei alte investigații, s-au examinat la microscop expectorațiile unor tineri împărțiți în două grupe — fumători și nefumători. La primii, proporția de celule anormale (chiar precancerose, după părerea unora dintre cercetători) era în medie de 14,3 la sută. La nefumători, procentul era de aproape cinci ori mai mic (4 la sută).

Și în acest caz s-a confirmat teza că asemenea fenomene patologice nu au

nevoie de prea mult timp spre a se manifesta: majoritatea celor examinați fumau de o lună de zile sau și mai puțin.

Medicus

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Complicațiile rujeolei

Rujeola (pojarul) este o boală infecțiocontagioasă, cauzată de un virus filtrabil. Boala se concretizează prin febră, însoțită de catar ocular și nazal, și o evoluție caracteristică.

Rujeola are o mare importanță în copilărie datorită caracterului său epidemic pronunțat, frecvenței complicațiilor și slăbirii organismului (anergie) pe care le produce. Sursa de infecție este omul bolnav prin secrețiile nazofaringiene, bronșice și oculare. Contagiozitatea începe în ultimele zile ale incubăției și ține pînă la sfîrșitul perioadei eruptive.

Receptivitatea față de rujeolă este generală, cu o predilecție pentru vîrsta de la 2 la 6 ani. Deși boala este aparent benignă, orice caz de rujeolă poate deveni grav prin complicațiile sale și tocmai asupra acestui aspect am vrea să punem în „alertă” pe părinți.

Complicațiile produse de rujeolă sînt în funcție de factori bine determinați. Astfel, „terenu” pe care survine boala are o importanță deosebită în apariția complicațiilor. Sugarii și copiii pînă la 3 ani, în special cei distrofici, rahitici, debili, convalescenți după alte boli infecțioase, cu vegetații adenoide („polipi”) fac forme de boală mai grave, cu complicații mai frecvente.

În apariția complicațiilor joacă un rol important și scăderea rezistenței organismului, ceea ce face ca germeni banali, „oaspeți” obișnuiți ai mucoaselor respiratorii (streptococ hemolitic, pneumococ, stafilococ), să devină patogeni, determinînd diverse complicații.

În sfîrșit, lipsa supravegherii medicale la domiciliu, deoarece părinții consideră pojorul o boală ușoară care nu reclamă prezența medicului, poate favoriza apariția unor complicații.

De cele mai multe ori aceste complicații sînt pulmonare. Fie că sînt produse de un virus și de toxinele acestuia (pneumonia interstițială), fie că sînt produse de germeni prin „suprainfecție” (bronhopneumonie) sau prin redșteptarea unor infecții cronice latente (tuberculoză).

Eventualitatea acestor complicații impune aplicarea unui tratament adecvat al bolii și controlul pulmonar (clinic și radiologic) după terminarea bolii.

Complicațiile digestive au o evoluție favorabilă; de cele mai multe ori sînt asociate cu complicația pulmonară. În schimb, encefalita rujeolică prezintă complicația nervoasă cea mai gravă. Se manifestă prin: hipertermie (febră foarte ridicată), convulsii, tulburări nervoase pînă la comă, hemiplegii sau paralizii de nervi cranieni.

Pentru prevenirea complicațiilor este necesară îngrijirea corectă a oricărui caz de rujeolă. Rujeola fiind o vîroză nu are un tratament specific. Se recomandă repausul la pat pe toată perioada febrilă, regim hidrolactat și făinos, igiena tegumentelor și mucoaselor. Tratamentul medicamentos este simptomatic: antitermice (piramidon), calmante ale tusei, mai tirziu expectorante, antihistaminice (sirop Romergan — N. R.), vitaminoterapie (A, B, C, D).

Dr. G. I. Zmeev

Fără cuvinte
Desen de V. Peșkov

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap es
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

Poșta medicului

TOMIȚA Ș. — Oradea: 1) Împotriva coșurilor și pentru închiderea porilor și celelalte neajunsuri: Rp. Sulf pp. 5 g, Rezorcină 2 g, Ac. salicilic 1 g, Balsam peruv. 6 g, vit. A. 300 000 u.l., Lanolină 60 g. D.S. ext: se masează fața și după jumătate oră se șterge excesul cu vată sau tifon (seara). Dimineața, după spălare cu apă caldă și săpun aplicați loțiunea: Rp. Ac. salicilic 2 g, Rezorcină 6 g, Ol. ricini 5 g, Alcool rect. 220 ml. În plus: Romavit 4 cpr./zi, B complex 2-3 juri/zi și vit. F 2X50 picături/zi timp de 2-3 luni. 2) Vom publica într-un număr viitor un articol în care vom da indicații pentru cura de îngrijare.

ILIE SPĂTARU — Sibiu: Poate dăuna și nu numai din punct de vedere al radiațiilor. Am mai publicat articole pe această temă.

DASS — Botoșani: 1) Încercați mai bine o autosugestie pozitivă decît una negativă. 2) Practicați gimnastica și sportul, faceți hidroterapie (dusuri scotiene), fortificați-vă sistemul nervos prin vitamine (B₁, B₆, B₁₂), Fosfobion, Ser neurotonic și Glutarom și totul va trece ca un „vis urît”.

FORTUNA — Pucioasa: Citiți răspunsul dat mai sus sub DASS — Botoșani.

M. MOȚ — Cluj: 1) Citiți răspunsul dat mai sus sub DASS — Botoșani. 2) Sînt fenomene cvasinormale, inerente vîrstei. Căsătoriți-vă!

AURELIA TINCU — Racova (Bacău): 1) Atît pentru nevroza vegetativă pe care o aveți cit și pentru insuficiența circulatorie sînt indicate stațiunile Vatra Dornei și Covasna. 2) Ca tratament: vitamina PP în doze progresive, începînd cu 1/2 tab./zi, crescînd zilnic cu 1/2 pînă aungeți la 3/zi (cite 1 la mese) cu care continuați 20 zile cu pauză 20 zile, apoi repetați. În plus vit. A + D₂ 3 drajeuri/zi — 15 zile lunar, Ascorutin 3/zi în celelalte 15 zile și drojdie de bere fortifiantă 2-3 lingurițe/zi.

NEMEȘ LUCIA — Galați: Încercați un tratament cu Metronidazol, conform prescripțiilor din prospectul ce însoțește preparatul.

LORICA BÎNDEA — București: 1) Vă rugăm pe dv., ca și pe ceilalți corespondenți, să aveți răbdare — răspundem absolut tuturor în ordinea primirii scrisorilor — și mai ales să nu reveniți asupra aceluiași probleme cu pseudonime diferite. Ne îngreunați în felul acesta rezolvarea numeroaselor corespondențe pe care o primim. 2) Problema trihomoniazel, cum am mai arătat, este destul de dificil de rezolvat. Un tratament susținut dă însă de obicei rezultate. Citiți în acest sens răspunsul dat sub NEMEȘ LUCIA — Galați. 3) Și noi sîntem de acord cu Voltaire: „Toate raționamentele bărbaților nu valorează cît un sentiment de femeie”.

ION GHEORGHE — București: Este vorba de o insuficiență sfîncțieriană. Faceți cîteva cure de ser neurotonic 15 fiole lunar s.c.

JEGĂLIE GEORGE — București: Regretăm, dar în psoriasis nu a apărut nici un medicament care să ducă la o vindecare radicală, nici la noi, nici peste hotare. Folosiți pentru efectele sale paleative produsul Synalar.

DON B. — Turda: 1) Care este cauza psoriazisului? Dacă s-ar cunoaște cauza s-ar putea aplica și tratamentul, conform vechiului principiu: „Sublata causa, tollitur effectus”. (Suprimată cauza, dispare efectul). În rest, citiți răspunsul dat sub JEGĂLIE GEORGE — București. 2) Mama dv. nu este un „fenomen” pentru că are „piatră” și la rinichi și la ficat. În concepția modernă, se admite că „litiază” este o boală, adică organismul are tendința de a „fabrica” pietre la nivelul ficatului, rinichului etc. Citiți în acest sens broșura „Boala litiazică” de T. Caracăș și V. Filip apărută recent în Editura medicală.

(Continuare în pag. 11-a)

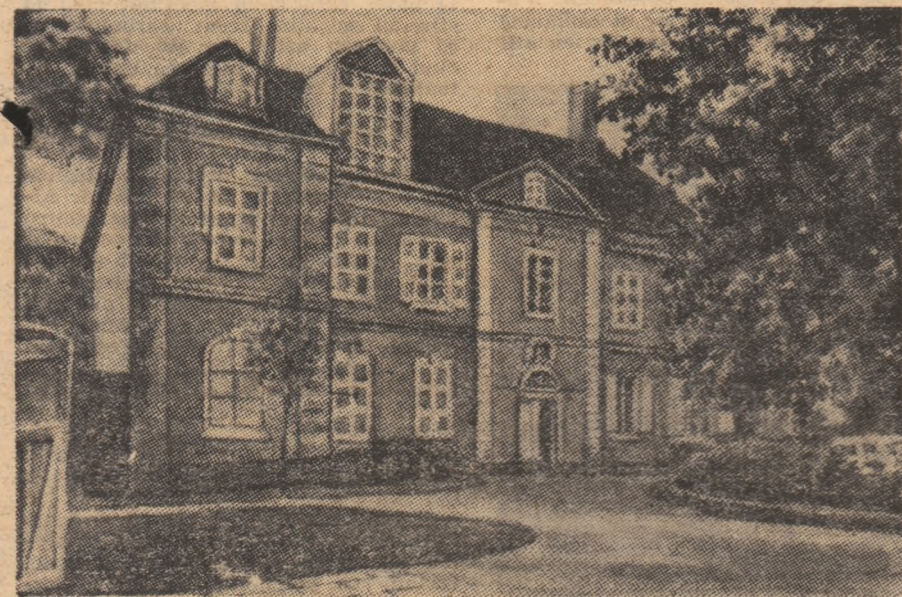
FRANȚA

Acasă la George Sand

Ianuarie nu e cea mai plăcută perioadă de a călători prin Franța. Nici iarnă, în accepția noastră, nici vară, ci o toamnă prelungită fără zăpadă, cu piclă groasă și ghețuș noaptea, cu ploași nesfârșiți, sicioși și cu rare scipiri ale unui soare zgîrcit. Frigul și furtunile au văduvit de frunze pădurile și crîngurile, dar pe luncile inverzite pasc vaci roșcate. E de ajuns, însă, ca o șoară adiere de vînt să alunge pentru o clipă norii joși dinspre Atlantic și să se ivească un cîmp de cer senin, pentru ca peisajul să se schimbe brusc. Căci, așa cum anul nu pot altera trăsăturile unui chip într-adevăr frumos, nici iarna nu izbuteste să ascundă în întregime frumusețile naturii din zona centrală a Franței și mai cu seamă din Valea Loarei. Nu degeaba își construiau regii Franței reședințele de vară pe malurile acestui fluviu și în pădurile din preajmă bogate în vînat. Castelele de pe Loara, capodopere ale Renașterii, sînt unul din cele mai importante puncte de atracție turistice.

dăpostit odinioară atelierul lui Delacroix, care rămînea uneori mult timp la Nohant. Un mezanin tot din sticlă a fost ridicat și deasupra clădirii principale, tulburîndu-i simetria. Acolo amenajase George Sand un alt atelier, pentru fiul ei Maurice, care picta și el. Gravurile, acuarelele și caricaturile acestuia sînt expuse pe coridoare și deasupra scărilor.

Cînd intri în casă, pătrunzi mai întîi într-o sală încălătoare, împodobită cu portretul în mărime naturală al unei femei elegante, în rochie cenușie, cu ochi mari, negri; e nepoata lui George Sand, Aurore — Lolo — cum o alinta bunica. Flică a lui Maurice Sand, Aurore s-a născut în 1866 și și-a petrecut aproape toată viața la Nohant. Datorită ei, soția a pictorului Frédéric Laut-Sand, acest „liman liniștit“ al scriitoarei s-a păstrat într-o stare excelentă. Mulțumită grijii ei ieșite din comun, clădirea destul de mare, în care dînsa nu ocupa decît două-trei camere, a fost transformată într-un adevărat muzeu,

Casa de la Nohant

De la Paris la Nohant se poate călători pe mai multe rute: prin Orléans, prin Blois sau prin Tours. Dar oricum, trebuie să treci Loara. Să ne imaginăm cum arătau aceste locuri pe vremea cînd automobilele nu existau nici în închiderea omului, trenurile abia își începuseră cariera, iar drumurile erau stăpînite numai de diligente, care țărănești și calești boierești...

George Sand călătorea foarte mult. Pleca mereu de la Paris la Nohant și înapoi. Cu mijloacele de locomotivă moderne trei sute de kilometri se străbat în cîteva ore, dar atunci era nevoie de 24 de ore iar uneori și mai mult...

Casa scriitoarei se află lângă șoseaua care duce de la Châteauroux spre La Châtre. În jurul ei s-a dezvoltat o mică așezare. Construită din piatră acoperită de mușchi, o biserică păzește parcul intrarea în curtea împrejmuită cu un gard și el din piatră. Clădirea veche, cenușie, cu un etaj, e acoperită cu țigle. Deasupra rîmizei pentru trăsuri se află o încăpere cu un geam mare; ea a a-

în care s-a conservat absolut tot ceea ce a avut o cît de mică legătură cu viața și opera celebrei sale bunici. Aurore a salvat proprietatea de atentele rudelor apropiate și depărtate, a completat arhiva și biblioteca.

Căci a moștenit de la bunica ei nu numai ochii vii, expresivi, ci și energia, spiritul ei neobosit. A murit nu de mult, în 1961, în vîrstă de 95 de ani, conștient pînă în ultima clipă a vieții să lucreze în grădină, să citească și să primească oaspeții. Neavînd urmași, ea a dăruit casa statului cu singura condiție ca să fie transformată în muzeu.

Pereții sînt albi, podeaua galben-deschis, două ferestre mari și o ușă dau, toate, în grădină; ce multă lumină, aer, spațiu e în sufrageria mare în care primitoarea George Sand a luat ani de-a rîndul masa cu neamurii ei oaspeți celebri și anonimi. Căci cine n-a fost acolo, n-a băut și n-a mîncat la masa aceea mare, înconjurată cu scaune moi și spătar înalt și aranjată de parcă ai trebui să primească oaspeți?...

Se mai vîd și acum serviciul de porțelan, paharele albastrii de cristal cu pișor auriu, cuțitele, furculițele și șervețele pe care le-a utilizat scriitoarea în ultimii ani de viață. Lîngă fiecare tablă se află o carte de vizită cu numele vizitatorilor obișnuiți ai Nohantului între 1870—1876. În dreapta gazdei era locul nepoatei Lolo (Aurore), apoi urma Lina (soția fiului ei), Ivan Sergheevici Turghenev, Alexandre Dumas, Gustave Flaubert; în stînga, prințul Napoleon (Jérôme), Maurice Sand, Pauline Viardot. Sufrageria era luminată de o lustră venețiană, albastru-pal cu auriu, în tonul paharelor.

Lîngă sufrageria se află salonul, în care oaspeții scriitoarei se retrăgeau după ce luau masa și unde răsuna deseori muzică, recitări și se discutau însuflețit romane și piese noi. Într-un ungher se află un pian, dăruit de Franz Liszt, la care au cîntat el, Chopin și alte celebrități muzicale ale vremii.

La parter, în incinta fostei capele a casei, se află teatrul, la crearea căruia a luat parte activă Chopin. Ar fi greu de enumerat toate piesele și vodevilurile care s-au jucat acolo în timpul vieții scriitoarei și în care rolurile au fost interpretate atît de membri ai familiei

cît și de oaspeți. „Sala de spectacole“ e numai puțin mai mare decît scena. În jurul pereților se află dulapuri dol-dora de păpuși: marionetele fi pasionau pe locatarii din Nohant la fel de mult ca teatrul „adevărat“. Caraghioasele parafe, arlechinii, jandarmii, miniștrii, generalii, cochetele în rochii somptuoase, călugărițele, bandiții, zeii antici, diavolii, animalele ciudate și altele personaje meșterite cu mult gust s-au păstrat excelent. Maurice le cioplea din lemn, le lipea păr și le picta chipurile, iar George Sand le cosea veșmintele.

O scară semicirculară duce la etaj. Mai întîi într-un coridor lung cu o nișă în care se află un bust al lui George Sand, „buna doamnă din Nohant“, un dar al locuitorilor din preajmă care au dorit să-și exprime astfel, după moartea scriitoarei, recunoștința lor pentru tot ceea ce dînsa făcuse pentru ei. De o parte și de alta a culoarului se înșiră dormitoarele locatariilor casei și ale oaspeților „Dormitorul albastru“, cu o singură fereastră spre grădină, era al stăpînei casei. În această încăpere s-a stîns din viață scriitoarea, în iunie 1876.

Camera vecină își are și ea povestea ei. În ea a stat mai bine de șapte ani Frédéric Chopin. Dar nimic nu mai amintește acolo de prezența lui. Însăși George Sand a înălțurat tot ceea ce era legat de furtunoasa-i pasiune încheiată printr-o ruptură definitivă cu compozitorul. Mai tîrziu, camera a devenit biroul ei de lucru. George Sand obișnuia să lucreze mai ales noaptea, cînd casa mare și zgometoasă se cufunda în somn. Ședea cu privirea pironită spre grădina scaldată de razele lunii, sorbea cu nesaț parfumul delicat al florilor și cîmpului, asculta fermecată în zori cîntecul păsărelor; căci adora natura, care-i înflăcăra imaginația, îi dădea forțe noi.

Nu se cade să vizitezi însă casa fără să poposești în bucătăria imensă, care ocupă, dacă nu mă înșel, un sfert din parter. Căci nu încapă îndoială că în viața Nohantului, care în fiecare vară avea sumedenie de oaspeți, ea a jucat un rol important. Trebuiau hrăniți zeci de oameni: stăpînii casei și invitații, cărora le plăcea, ca tuturor francezilor, să mîncece bine, dar și o armată de slugi: japineze, cameriste, vafeți, vizitii. O masă de lemn, de cinci metri lungime, ne îngăduie să ne facem o idee despre numărul celor care se așezau, de obicei, în jurul ei. Legenda spune că de multe ori însăși George Sand lua loc alături de meseni.

Vizita se încheie, inevitabil, cu un popas în cimitirul care se află foarte aproape de casă. La umbra unor fagi bătrîni se află, împrejmuite cu gard, mormintele lui George Sand și ale rudelor ei. Pe lespezi simple sînt gravate numele, data nașterii și a morții a aproape tuturor celor ale căror portrete sînt expuse în salon: tatăl, mama, bunica, fiica, fiul și nepoții scriitoarei. Cîteva inscripții sînt șterse de vreme. Mormîntul cel mai proaspăt, săpat în 1961, e cel al Aurorei Laut-Sand. Cu moartea ei, ultima stăpînă a Nohantului, s-a stîns familia Dudevant-Sand...

S. Zikov

DE PE CINCI CONTINENTE

- Eroii Everestului.
- Un „miracol geologic“.
- Insula cocotierilor.

În nord-estul Nepalului, acolo unde cușma albă de zăpadă a Everestului se proptește în tării, locuiesc șerpașii, o populație la fel de puțin cunoscută ca indienii gurkha. Dacă n-ar fi existat șerpașii, cine știe, poate Everestul și Annapurna, sau alți munți nepalezi, cu altitudini de peste 8 000 de metri n-ar fi fost escaladați nici astăzi. Șerpașii sînt un popor mindru și curajos. De zeci de ani ei poartă pe umerii lor poverile expedițiilor, pe ghețari și creste muntoase, prin defileuri, prin viscole și nămeți.

Acum cîțva timp, guvernul nepalez a interzis expedițiilor străine accesul spre crestele Himalaiei, hotărîre justificată în special prin dorința de a reduce la minimum numărul întimplărilor tragice în munți. Recent, însă, ziarul a anunțat că interdicția a fost ridicată. În ultimul an, guvernul Nepalului a primit din diverse țări mai bine de 30 cereri de aprobări pentru escaladarea munților. Încît, peste cîteva luni, șerpașii vor porni din nou la drum, spre înălțimi.

Dacă acum zece ani producția industriei miniere furniza Congo-ului (Kin-

Trofee
Desen de A. Popov

shasa) 58 la sută din beneficiile realizate prin exporturi, astăzi acest procent este de 83 la sută, dintre care patru cincimi sînt furnizate numai de cuprul katanghez. Multă vreme, Katanga, un imens ținut, cu o suprafață egală cu aceea a Franței, de pe care își adună apele marile fluvii africane Congo și Zambezi, a fost însă învăluită în tăină. Inaccessibilitatea lui se explica în mare măsură prin poziția geografică, adică prin marea depărtare de țărmul Oceanului. Dar principala cauză a menținerii sale ca „regiune închisă“ era de ordin economic. Din clipa cînd geologul Jules Cornet a adus la cunoștința regelui Belgiei, Leopold II, că descoperise acolo imense zăcăminte de minereuri, Katanga a început să fie păzită ca lumina ochilor.

Adevărat „miracol geologic“, Katanga ascunde în subsolul ei bogății care situează Congo pe locul trei în lume în extracția de cupru (în afară de U.R.S.S.) și pe primul loc în cea de cobalt, aur, argint, uraniu, cositor, cadmiu, zinc, germaniu.

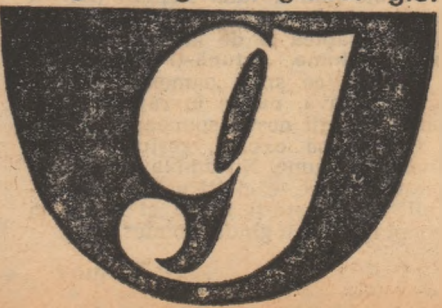
„Pacificul e imens. Ca să-ți poți da seama cît de mare este — nota Darwin în jurnalul lui de călătorie — trebuie să călătorești neapărat pe el Săptămîni în șir am tot navigat fără să întîlnim în cale altceva decît apă adîncă și albastră... Cu greu ne putem da seama ce parte infimă ocupă uscatul în comparație cu acest nemărginit spațiu acvatic“.

Grandoarea acestui deșert de apă poate fi realizată însă și mai bine la bordul avionului, care străbate distanța dintre insula Paștelui și Tahiti în 10 ore. Și totuși Pacificul are 20 000 de insule. Majoritatea lor se află în zona cea mai lată a oceanului. Insulele sînt în genere de origine vulcanică. Cu atît mai uimitoare par de aceea în acest peisaj coroanele de atoli coraliferi, împletite parcă din palmieri de un verde luminos. Aceste impunătoare construcții au fost durate veacuri de-a rîndul de colonii de pelipli microscopice, după un plan foarte ingenios, alcătuit de natură.

În puzderia de insule presărate în Pacific se află și Tahiti, care seamănă cu o ogîlnă de miner. În Tahiti locuiește cam jumătate din populația Polineziei franceze, alcătuită din 110 insule vulcanice și coraliere. Iar în Papete, capitala acestor posesiuni, trăiesc cam 20 000 de locuitori, jumătate din populația „insulei cocotierilor“, cum e supranumită Tahiti. Într-adevăr, nucile de cocos, principala bogăție a țării, constituie cel mai important articol de export. De aceea, cocotierii sînt îngrijiți cu cea mai mare atenție. Fiecare pom e prevăzut cu un manșon de tablă, pentru ca șobolanii să nu poată ajunge la fructe. Inundată de copaci și flori, mai cu seamă roșii, Tahiti face impresia unei imense și splendide grădini botanice.

(După „Za rubejom“ și „Izvestia“)

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

PORTRET FLORAL

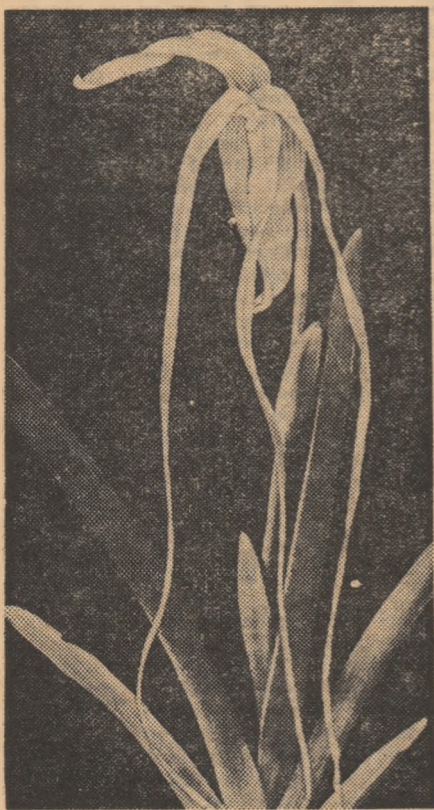
Orhideele, o culme a regnului vegetal

Orhideele, ultimele plante apărute pe glob, sînt o adevărată încununare a evoluției lumii vegetale, așa cum omul este ultima expresie a evoluției zoologice. Ele au apărut, ca și primii hominzi, la sfîrșitul terțiarului, avînd forme extrem de complexe și o vastă arie de răspîndire pe glob.

Orhideele nu au lăsat fosile — lucru firesc dacă ținem seama de vîrsta lor „fragedă” — nu au un leagăn geografic bine stabilit — au apărut acolo unde clima le-a fost favorabilă — și au dat naștere la numeroase specii (circa 20 000), regionale desigur, dar și cu elemente foarte apropiate unele de altele vădite pe toate continentele.

Botaniștii împart lumea vegetală în criptogame și fanerogame, în funcție de aparatul lor reproductiv, ascuns sau respectiv aparent. Orhideele fac parte din a doua categorie pentru că își arată florile, le etalează cu un adevărat orgoliu.

Originalitatea acestor flori constă în faptul că sepelele sînt identice cu petalele, adică colorate, alcătuiind împreună un pîntec nectarifer menit să atragă insectele, fără de care, spre deosebire de alte plante, reproducerea orhideelor ar fi imposibilă. Petala de jos are o importanță particulară. Ea este mai dezvoltată, uneori mai lungă sau mai lată, adesea încrețită. Avînd întotdeauna o culoare mai vie, dacă nu chiar complet deosebită, această petală pare ea însăși o floare triumghiulară. Atrase de culoarea și forma spectaculoasă a florii, insectele vin, în

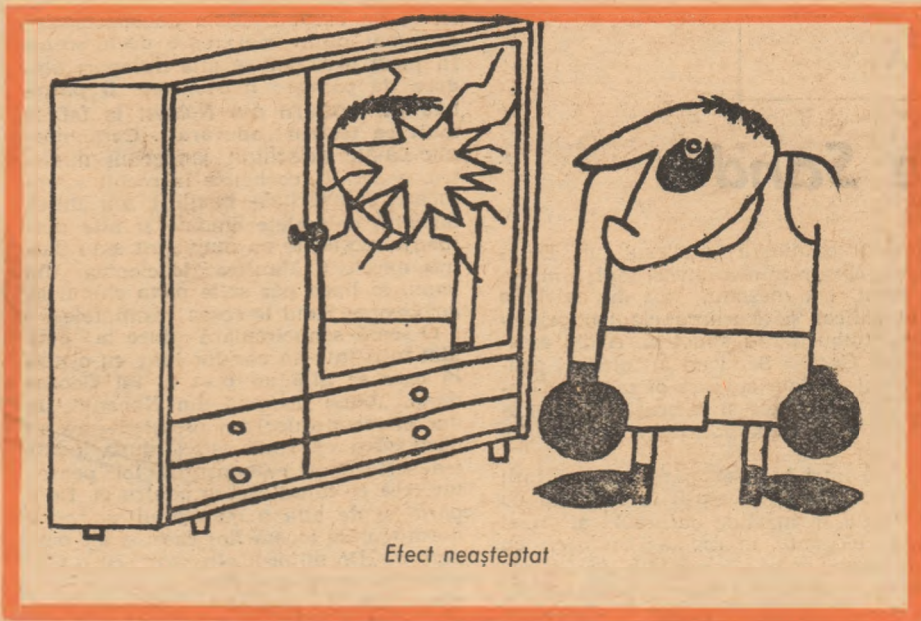
căutare de nectar, pătrund profund în floare și, spîrgînd crusta ce apără pollenul, asigură astfel reproducerea plantei.

Dar și problema germinăției este la orhidee destul de complicată. Fructul conține mii de grăunțe de dimensiuni infime, variînd între 1/3—6 miligrame. De aici lipsa unor rezerve nutritive necesare germinăției. Dacă pentru fecundația orhideelor au apelat la insecte, de data aceasta le vin în ajutor niște ciuperci microscopice. Ele colonizează sămînta pe sol, depunînd pe humus o parte din hrana lor de care profită și orhideele.

Sistemul complicat de reproducere a acestor flori l-a determinat pe om să le ocrotească. În Columbia protejarea orhideelor a luat proporții de masă. În apărarea lor s-a ridicat o întregă armată de grădinari; aproape toate femeile columbiene cultivă în grădinile lor aceste frumoase flori aduse din pădure. Nu mică a fost surpriza botaniștilor cînd au descoperit astfel speciile de orhidee pe care le credeau de mult dispărute.

Serele de la Boissy-Saint-Léger, din Franța, sînt cunoscute în întreaga lume pentru faimoasele lor specii de orhidee. Horticultorii de aici caută să dezlege încă un secret al acestor flori, enigmaticul lor miros.

V. Golovanov

Efect neașteptat

DE-ALE OCEANOLOGILOR

Trei în barcă și un cașalot

În golful Nagaev, în apropiere de orașul Magadan, trei oceanologi se udelețniceau cu obișnuitele lor studii hidrografice. Nu intenționau să iasă în larg, așa că se mulțumiseră cu o barcă cu motor. Dar la un moment dat pilotul anunță:

— Cașalot la babord!

Imensul animal marin se apropie rapid de barcă, execută un viraj și inoță o bună bucată de vreme paralel cu ambarcațiunea. Subit, însă, cînd pilotul opri motorul pentru a cobori aparatul de luat probe de sol, cașalotul începu să se agite, se roti de citeva ori în jurul bărcii și înainte ca cercetătorii să înțeleagă ce se întîmplă, o zguduitură puternică îi trînti pe fundul ambarcațiunii. Cașalotul agresiv se pregătea pentru un nou atac, cînd pilotul își aminti că „fuga e rușinoasă, dar e sănătoasă”. Motorul începu să duduie și barca se depărtă rapid de locul incidentului. În aceeași clipă cașalotul își recăpătă calmul și porni să inoțe cuminte la o depărtare de cîteva metri. Oceanologii hotărîră să-și mai încerce o dată norocul și făcură semn pilotului să oprească... Dar după cîteva minute de staționare pilotul vesti iar:

— Cașalotul ne atacă!

Intr-adevăr, enormul cap pătrat al animalului se apropia ca un bolid. Motorul duduie din răspuțeri și barca se smuci din loc. Și din nou cașalotul se potoli ca prin farmec, inoțînd calm lingă ambarcațiune. Era clar că orice încercare de a staționa irita cașalotul și că, dimpotrivă, părea încîntat să vadă barca înaintînd. Mai exact, s-o audă. Înțelegînd despre ce era vorba, cei trei din barcă puseră la încercare nervii animalului oprind motorul, apoi punîndu-l în funcțiune. În primul caz cașalotul redevenea agresiv, dar se calma imediat ce auzea duduitul ritmic al motorului.

IMPOTRIVA INTRUȘILOR DE GHEAȚĂ

„Semnalez aisberguri!”

„Sînt NIC... Mă aflu la capul Avalon, lingă portul Saint-John... Semnalez aisberguri la 46 grade 10 minute latitudine nordică...”

La doi ani după tragică ciocnire a transatlanticului „Titanic” cu un munte plutitor de gheață, în 1914 a fost înființat un serviciu internațional pentru depistarea și semnalarea aisbergurilor. Acești giganti apar în apele ce se învecinează cu zonele întotdeauna înghețate de la extremitățile globului terestru. Mai întîi se tirăsc, timp de cîteva ani, pe coastele abrupte, apoi cad cu un zgomot asurzitor în apa mărilor polare și se lasă purtați de curenții oceanici. Ajungînd uneori pînă în zona mijlocie a Oceanului Atlantic, aisbergurile devin un pericol permanent pentru navele care circulă între

Lumea Nouă și Veche. Pe vreme bună ele pot fi văzute de la o depărtare de douăzeci de mile. În schimb sînt foarte greu de detectat pe ceață. Radarele sînt aproape neputincioase în fața gheții, care reflectă slab undele radio. De aceea, unicul mijloc sigur de a preîntîmpina ciocnirile dintre nave și aisberguri este depistarea ghetarilor plutitori cu ajutorul avioanelor. Patrule zburătoare urmăresc și comunică fiecare mișcare a aisbergurilor, cu atît

mai mult cu cît acestora le place să se joace „de-a v-ați ascunselea”: dispar, subit, după vreo insulă stîncoasă de lingă Labrador sau o iau razna cu patruzeci de mile în douăzeci și patru de ore, după ce păreau să se fi decis pentru un alt itinerar.

Poate că, în viitor, pentru depistarea aisbergurilor vor fi folosiți sateliții artificiali ai Pămîntului. Pînă atunci, însă, piloții serviciului internațional pentru semnalarea ghetarilor plutitori continuă să avertizeze, de două ori în douăzeci și patru de ore, pe o lungime de undă cunoscută tuturor marinarilor: „Sînt NIC... Semnalez aisberguri...”

B. Solonkov

— Ce bine-i de tine! Bărbatul tău e vinător...
Desen de V. Tilman

MICA ENCICLOPEDIIE

A venit pe lume...

Călătorii sau etnografii care studiază viața și moravurile popoarelor au găsit în Africa Centrală, în America de Sud și în insulele Oceanului Pacific un obicei asemănător legat de nașterea

„A varia în
„A varia varia va
„A varia varia varia va
„A varia varia varia varia va
„A varia varia varia varia var
„A varia varia varia varia v
„A varia varia varia varia varia
„A varia varia varia varia varia va
„A varia varia varia varia varia

unui copil. E vorba de așa numitul kuvada, cînd tatăl trebuie să imite în totul comportarea celei care a născut copilul. E scutit de munci grele și păstrează un regim alimentar special, fără alcool și tutun. În Europa, reminiscențe ale kuvadei au fost descoperite numai la basci, care le-au menținut pînă la sfîrșitul secolului trecut. Bărbații basci se tăvăleau astfel pe jos de durere cînd li se anunța nașterea unui moștenitor.

Cercetătorii n-au reușit încă să găsească o explicație multumitoare pentru originea kuvadei. La unele popoare obiceiul simboliza drepturile depline ale tatălui asupra moștenitorului. Altele o foloseau ca pe un șiretlic, pentru a ocroti mama împotriva duhurilor rele. Astfel, în unele regiuni asiatice tatăl nu păreașea patul patruzeci de zile, răstimp în care rudele și prietenii se interesau de sănătatea lui. Mama, în schimb, se apuca de treburile cele mai grele, pentru a spulbera o eventuală indoială a duhurilor că ea ar fi avut vreun amestec în venirea pe lume a copilului.

Apariția diferitelor obiceiuri legate de nașterea copiilor a fost, evident, determinată de modul de viață al popoarelor. Astfel, dacă pentru agricultorii basuto, din Africa de Sud, nașterea unei fete era prilej de bucurie, vecinii lor, hotenotoții, nomazi nevoiți să se războiască pentru cucerirea pășunilor, își doreau totdeauna băieți, viitori luptători. De aceea la nașterea unui fiu tatăl hotenot jertfea îndată trei capre. Dacă însă căpăta o fată nu se grăbea să mulțumească zeilor și abia după două zile se înduplea să le ofere o oale.

În insulele Samoa, nașterea unui copil, indiferent de sexul lui, pricinuia tatălui multă bătaie de cap. Cu toate că prin partea locului dăinuia credința că bărbatul care se ocupă de treburile casnice își pierde subit virtuțile ostășești, venirea pe lume a unui copil îl obliga, conform tradiției, să aprindă focul, să adune nuci de cocos și chiar să prepare mai multe feluri de bucate pe care să le ofere oaspeților.

Ibanii, populație care trăiește pe țărmul nord-vestic al insulei Borneo, își petrec viața pe apă, în bărci. Cînd o viitoare mamă trebuie să nască, un vechi obicei care dăinuie și azi cere ca familia — în afară de tată — să-i construiască pe țărm o colibă pe piloți. Copilul trebuie să se nască pe uscat. Petecul acela de pămînt va fi al lui, la el se va gîndi în timpul viitoarelor peregrinări pe apă. La cinci zile după naștere copilul e transportat în bărci și primește un nume. În timpul acestui ceremonial tatăl îi spune copilului: „Casa ta e marea. Iubește-o și n-o supăra”. Apoi se adresează mării: „Acesta e fiul meu. Nu uita numele lui și cruță-l!”

Îndeletnicirile beduinilor, păstori din tată în fiu, îi fac să exclame la nașterea unui copil: „A mai venit un păstor!” Vinătorii masai o culcă pe viitoarea mamă pe o blană de leu, iar primele obiecte de care dă cu ochii nou-născutul sînt o sulită și un scut în miniatură. Papuașii, a căror fantezie popularează lumea înconjurătoare cu un mare număr de duhuri bune și rele, își apără nou-născuții stînd de strajă în fata colibeii echipați de luptă. De multă înțelepciune dau dovadă suahili (Africa răsăriteană) în urarea adresată copilului în a șaptea zi de la naștere: „Ai venit pe lume. Astupă-ți urechile și nu asculta ce spun oamenii răi. Nu căuta gilceavă, nu te învrăjbi cu oamenii. Părinții noștri spuneau: explică ce trebuie să explici, restul înghite. Ai venit pe lume. Nu umbra în case cu neveste străine, căci îți vei pierde sufletul. Stăpînește-ți inima și mergi la oameni numai cu gînduri bune.”

G. Vesnov

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

V. M. D. — Suceava: Trebuie să faceți un tratament intens și prelungit la dispendiarul dermatovenerian teritorial. Altă soluție nu există!

GRIGOR ILIE — Ocna-Șugatag: Într-adevăr, Clavusul nu „extrage” rădăcina băătăurii. Pentru aceasta numai „zeama de cuțit” e eficientă, dar și asta temporar, băătăurile având tendința de a se reface.

ZENOVICA CIRSTEI — Iași: 1) Problema este destul de spinoasă. Nici regimul dietetic, nici medicamentele nu pot preveni, practic, o recidivă. 2) Există numeroase preparate — Cystenal este unul dintre ele —, dar rezultatele sînt inconsistente. 3) Prezența copilului unui specialist ORL pentru o eventuală cauterizare.

I. CONSTANTIN — com. Petru Rareș-Dej: Prea multe întrebări, deci le vom selecta: 1) Termenul medical **stress** (în engleză: putere, forță, tensiune, solicitare) este dat solicitării organismului de către excitanți de durată prelungită care apar în situații ce pun viața în pericol sau în stări emoționale intense. La aceste **stressuri** sau excitații prelungite organismul poate să răspundă cu reacții nespecifice de apărare, așa-zise „reacții de adaptare”, care provoacă fenomene subiective neplăcute. Solicitățile de mai lungă durată sînt compensate printr-o producție și descărcare crescute de hormoni corticosuprarenali, deci printr-o reacție de adaptare la stress. Exemple de stressuri care activează secreția de hormoni corticali sînt: expunerea la extreme de căldură sau frig, hemoragia, durerea, toxinele bacteriene etc. Trebuie spus de asemenea că la reacția de adaptare participă nu numai sistemul hormonal, ci și cel neurovegetativ. 2) O tabletă de Lizadon conține 0,0004 g de atropină sulfurică. 3) Pentru a accelera colectarea puroiului și maturarea abcesului sau furunculului se recomandă aplicarea de **compresse calde**. 4) Toate au valoarea unor substanțe tonice și regeneratoare ale celulei nervoase. 5) Hematodinu se poate lua și pe cale bucală, dar efectul este mult redus față de injecțiile intramusculare profunde.

ALEXANDRU POPESCU — București: Scrisoarea dv. ne-a tulburat. Cum am putea noi, invizibili interlocutori, să vă infuzăm mai bine curajul atît de necesar în ajunul unei operații ale cărei riscuri vi s-au expus cu toată sinceritatea, decît reproducînd îndemnul cuprins în acest aforism al marelui scriitor ceh Franz Kafka: „Să nu pierzi nădejdea! Cînd te și crezi la capătul puterilor, iată că forțe noi îți vin în ajutor. Tocmai asta înseamnă să trăiești... Expune-te ploii, lasă săgețile ei de oțel să te străpungă... și în ciuda a toate răniilor, așteaptă în picioare soarele care te va inunda deodată și fără de sfîrșit”.

PETRESCU PETRE — Timișoara: 1) **Polipoza nazosinuzală** este în general o manifestare alergică cu tendința la recidivă. Firește că vindecarea este posibilă prin intervenție chirurgicală asociată cu un tratament antialergic de lungă durată după operație. 2) Nu. 3) Desigur. 4) Nu. 5) Preferabil la una din clinicile de specialitate din Timișoara, Cluj sau București. 6) Este vorba probabil de o reacție alergică medicamentoasă, pe care o va înălțura o cură cu Feniramin 3—4 cpr./zi.

GECO — București; BREBENEL ION — Brăila; DORU GHEORGHIU — București: Este necesar, probabil, un repaus. În genere, din scrisorile dv. intîm frămîntări și complexe psihice absolut fără temei create în jurul unui „accident” trecător. Este deci vorba în primul rînd de un efort de autosugestionare. Cîteva cure consecutive de Folcisteină (12—14 injecții pe serie, cu pauze de două săptămîni), Naposin (3—4 cpr./zi), vitamina E 3 cpr./zi, 1 drajeu Napoton, cu jumătate de oră înainte de momentul oportun, vor contribui și ele la înălțurarea deficitului.

S.O.S. — Petroșani: 1) Cititi răspunsul dat sub GECO — București și celorlalți corespondenți. 2) În **litiaza fosfocalcică** trebuie evitate următoarele alimente: mărunțale (ficat, creier, rinichi, momite, inimă), vinat, sardele, heringi, icre; legume uscate, fructe uscate, nucii, migdale, alune; brinzeturi tari, smîntînă, deserturi făcute cu lapte; ciocolată, cacao; alcooluri tari; piper, ardei, muștar. Sînt permise în cantități mici: lapte (un pahar pe zi); ouă (1 ou pe zi); cartofi, fasole verde, morcovi, ciuperci, ardei, dovlecei, ridichi, piersici, cireșe, pepene, portocale, ananas, struguri, dulceturi. Sînt permise în orice cantitate: carne de vacă, pui, porc, pește; unt, margarină, uleiuri vegetale, făinoase, mazăre și fasole boabe; tarte cu fructe, creme gelatinoase, jeleuri; cafea, ceai, ape minerale, sifon. Ape minerale: Olănești izvorul nr. 24, Piscul Ciinelui, Răducăneni. Medicamente: vitamina A (50 000 u/zi 15 zile pe lună), clorură de amoniu 1 g; Rp. acid fosforic 30 g de două ori/zi cîte 20 de picături în apă tot timp de 15 zile.

S.A.P. — Cimpia Turzii, Jud. Cluj: Istoria pseudo-politistă cu tabletele anticonceptionale nu are, credeți-ne, nici o legătură cu trecătoarele dv. dezagremente. În acest sens cititi răspunsul dat sub GECO — București s.a.

ASISTENT — Beiuș: Aplicați seara înainte de culcare pe zonele epidermice pigmentate următoarea pomadă exfoliantă: Rp. Rezorcină și camfor cîte 5 g, sulf precipitat și vaselină cîte 10 g, cretă preparată 7,50 g, săpun verde 2,50 g. D.S. De asemenea, pe gură vitaminizarea extensivă cu vitamina C 200 (4 cpr./zi), vitamina PP (0,30 g/zi). În caz de eșec, este indicată crioterapia: criocauterul va fi aplicat cîteva secunde pe fiecare pată, evitîndu-se formarea de bule.

T.T. — Deva: 1) Cititi răspunsul dat sub ASISTENT — Beiuș. 2) Probabil că este vorba de o sensibilitate alergică la loțiunea respectivă; prin urmare abandonați-o. Pentru calmarea eczemei puriginose, utilizați pomada Cornemin.

G.B. — Bacău: 1) Tratamentul hipotensiv a fost indicat corect, dar Hiposerpilul în doze de întreținere (1 cpr./zi) trebuie luat în permanență. 2) Renunțați mai bine la Carboxin și utilizați Nozinan ori Dormital. 3) Împotriva constipației rebele, pînă la normalizare veți lua Fenisan sau Sintolax 1—2 drajeuri seara la culcare. 4) Fenomenul este fiziologic și inerent vârstei dv.; deci nu comportă nici un tratament.

FILIP NICULAE — București: „Cred că înțelegeți — ne scrieți dv. — reținerea de a mă expune controlului medical, desi complet nejustificată”. Nu, n-o înțelegem, tocmai pentru că este... complet nejustificată. Bănuim și noi că iritația este provocată de un virus herpetic, dar de la distanță nu se poate preciza nici diagnosticul, nici tratamentul specific.

GELU MACOVEI — Babadag: Trebuie efectuată radiografia coloanei vertebrale și în special a coloanei lombosacrate, precum și uretrocistoscopia pentru a se elimina posibilitatea unei „spina bifida”, cauză frecventă de enurezis nocturn. Tinctura de belladonna face somnul ușor și face să scadă frecvența contractiilor vezicii; se administrează în doze crescînde pornind de la 10 picături și ajungînd la 20—25 de picături. Se mai utilizează, cu rezultate inconstante, injecții epidurale cu 5—10 ml ser fiziologic la fiecare 8 zile; infiltrații perineale cu 50—80 ml ser fiziologic; injecții retrorectale cu 100—150 ml ser fiziologic, puncții lombare și anestezii rahidiene cu xilină; cauterizarea mucoasei nazale pe partea mobilă a septului, pe fața internă a aripilor nazale sau partea inferioară a cornetului nazal. În caz de spina bifida, operație (laminectomie lombară). În orice caz suprimați consumul de lichide după ora 6 d.a., evitați frigul, umezeala, băuturile excitante ale mușchilor vezicali (alcool, ceai rusec, cafea).

NU
umblati după comori sub clar de lună...

...Ci recuperati

în bani valoarea sticlelor

PREDÎNDU-LE LA CENTRELE DE RECUPERARE
I. R. V. A.

FABRICA DE PIELE ÎNCĂLĂMÎNTE ȘI MAROCHINĂRIE

CEREȚI ÎNCĂLĂMÎNTEA ȘI ARTICOLELE DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse de întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

ELEGANT ÎMBRĂCĂȚAT

cu CONFECȚIILE PRODUSE de

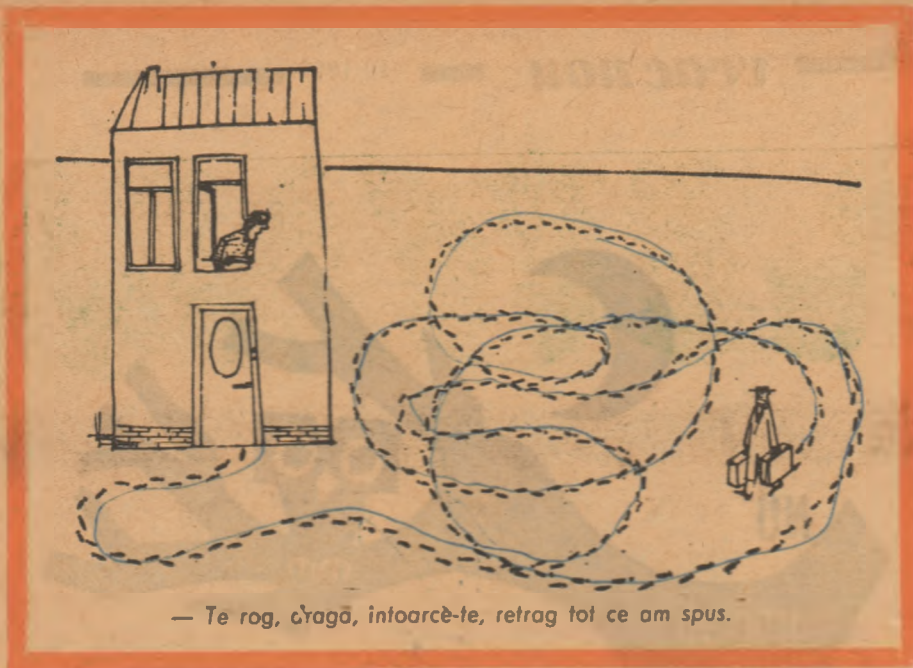
„STEAUA ROȘIE” SIBIU

Reînnoiți abonamentele la

veac nou

Săptămînal în 12 pagini

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R. și de către factorii poștali.

O eventuală sugestie

Cînd menajeria se umplea de zuzetul aspiratorului, animalele sălbatice se ghemuiau în ungherele cuștilor, caii zvirleau din copite, iar cîinii dresați scînceau într-un mod incompatibil cu calitatea lor de cîini dresați. Pînă și regele junglei făcea abstracție de măreția lui, își încrețea nasul și schelălăia ca un banal dulău.

Ursul Motea se simțea, în schimb, excelent. Se ridica în două labe și se lăsa periat cînd pe spate, cînd pe piept. Toată făptura îi radia de fericire, iar blana îi căpăta un luciul de ciocolată.

Ingrijitorul Grișa, care inventase pentru Motea această plăcere cotidiană, puneapoi în funcțiune stropitoare aspiratorului și ursul mormăia binevoitor sub ploaia călduță.

Grișa își petrecuse toată viața îngrijind animale prin circuri. Luminile orbitoare ale arenei nu s-au aprins pentru el niciodată, căci Grișa intra în arenă fie dis-de-dimineață, fie tirziu noaptea, numai pentru plăcerea de a-l vedea pe Motea executîndu-l ordinele.

— Allez — hop! comanda Grișa, făcînd un semn poruncitor cu mîna și Motea se ridica docil pe labele dindărăt. Ursul înțelegea orice cuvînt al ingrijitorului său și se comporta de aceea mult mai bine la aceste pseudorepetiții decît la spectacole. Dresorul se supăra și-i făcea lui Grișa zile fripte. De necaz, ingrijitorul trăgea din cînd în cînd la măsă.

Într-o seară Grișa întrecu măsura și uită să scoată aspiratorul din priză. Aparatul bizii toată noaptea, semănînd panică printre animale și abia spre dimineață tăcu mîlc. Se defectase.

Grișa se înființă la menajeria la ora cuvenită. Apăsă pe butonul aspiratorului. Nimic. Suci aparatul în fel și chip, dar fără rezultat. Ursul începu să dea semne de nerăbdare. Se și ridicase în două labe și mormăia, enervat de incertinea prietenului lui.

— N-avem încotro, băiete, îl lămurî. Grișa. S-a stricat și pace.

Apucînd o căldare și o perie obișnuită se apropie de urs. Animalul însă se smuci și scoase un mormăit amenințător. Ce era de făcut? Ursul nu-l om și nu se lasă convins cu una cu două. Dacă, bunăoară, apa caldă într-un bloc se suspendă pe zece zile, locatarii oftează și se spală care cum pot. Ursul Motea refuza, însă, cu încăpăținare să revină la procedeele primitive. Cînd Grișa făcu o nouă încercare de a se apropia cu căldarea și peria de prietenul lui, ursul îi arse o labă nu prea prietenoasă. Ingrijitorului nu-i rămase decît decît să ia aspiratorul în cîrcă și să-l ducă la un atelier de reparație.

— O să fie gata peste două săptămîni, îl informă o funcționară.

— Val de mine! se lamentă Grișa. Motea e nervos, nu poate trăi fără duș!

— Dacă ești băut, du-te și te culcă! Nu servim cetățeni în stare de ebrietate, îl repezi funcționara și-i trînti în nas ferestruica ghișeului.

Atelierul pentru reparații urgente se afla undeva la marginea orașului. Meșterul cercetă aspiratorul și-i puse diagnosticul:

— Trebuie rebobinat. Vîno peste o săptămîni.

Săptămîna asta a fost pentru Grișa un adevărat chin. Ursul făcea nazuri, nu-l asculta de fel. De dresor, cel puțin, nici nu voia să audă. În plin spectacol se tăvălea pe jos în loc să valzeze și se scărpină de birna peste care

ar fi trebuit să treacă pășind grațios pe labele din față. Iar cînd dresorul, exasperat, îl altoia cu bățul, din blana ursului se ridica un nor de praf. Motea strănuta, spectatorii din primele rînduri strănuta și ei, cei de la galerie fluierau și băteau din picioare.

Era o rușine. O catastrofă.

În mull așteptată zi, Grișa alergă într-un suflet la atelierul de reparații urgente. Calea întoarsă o făcu însă în zig-zag, poposind la toate bufetele întâlnite în cale. Dar nu izbuti să scape de obsesia cuvintelor rostite de meșter:

— Încă nu-i gata. Treci peste vreo săptămîni.

În toiu nopții, Grișa se strecură în cușca ursului și se prăvăli cu nasul în blana lui.

— Sfișie-mă, mîncă-mă, bolborosea el printre sughițuri. Eu, numai eu și-am stricat dușul!

Motea se întoarse delicat cu spatele. Nu suportă mirosul de alcool.

Dis-de-dimineață, cu capul limpezit, Grișa îi puse ursului o botniță solidă și-l tîri după el într-o anume direcție.

Responsabilul atelierului pentru reparații urgente amuți de uimire cînd se pomeni în fața teighelei cu o namilă cafenie.

— Nu te speria, îl liniști Grișa. Tovarășul e proprietarul aspiratorului. Mi-a spus că nu pleacă de aici pînă cînd nu-l reparați. Ce zici, Motea?

Ursul incuviință din cap energic, întorcîndu-și botul spre responsabil.

După treizeci și una de minute și cîteva secunde Grișa ținea în mînă aspiratorul care bizuia parcă și mai vesel decît înainte.

— Ce bine-l de tine, Motea, că ești fiară! Altmînteri ai mai fi stat vreo două săptămîni fără duș.

Ursul îi înghlontî înțelegător. Iar meșterul se cruci pe furis și oftă zgomotos.

N. Iabkovski

Ce este căsătoria?

Vasea, elev în clasa a treia, cunoștea schema televizorului „Temp-6”, piesele componente ale mașinii de spălat rufe și noțiuni elementare de dresare a animalelor domestice patrupede. Putea, de asemenea, să mînce zece porții de înghețată, dar putea și să nu le mînce (pentru a-și exersa voința). Știa pe dinafară numele tuturor hocheiștilor și al unui academician. Într-un cuvînt știa foarte multe, pentru că nu pierdea emisiunile de televiziune. Un singur lucru scăpa însă înțelegerii sale: ce este căsătoria? Ascultase o dată o emisiune pe această temă, dar nu se lămurise prea bine.

Într-o dimineață, în timp ce strecura o praștie printre caietele din ghiozdan, întrebă de aceea:

— Ce este de fapt căsătoria?
— Căsătoria? se însufleși mama. Uite ce este căsătoria: în fiecare dimineață o tanti prepară cafeaua cu lapte pentru un nene și nu-i mai rămîne timp să bea măcar un ceai...
— Căsătoria este cînd o tanti fierbe o apă chioară pentru un nene — o întrepruse tata — crezînd că prepară cafea cu lapte...

— Ascult-o pe mama, Vasea. Căsătoria înseamnă că un nene toacă nervii unei tanti numai pentru că la birou a întocmit un proiect greșit.

— Căsătoria, băiatule, înseamnă că o tanti macină nervii unui nene pentru că dumneaei e nemulțumită de pălăria ei nouă.

— Vasea! Căsătoria înseamnă că o tanti n-are dreptul să-și cumpere o poșetă nouă.

— Așa e, Vasea, n-are dreptul să-și cumpere a cincea poșetă nouă!

— Mai înseamnă, Vasea, că nenea pretinde ca tanti să-l cocolească ca pe un copil.

— ...Că tanti n-are alt scop decît să confişte salariul lui nenea.

— A fi căsătorit, Vasenka, înseamnă a-ți petrece viața lingă o nulitate despre care ai crezut cîndva că e geniu...

— Înseamnă, puțor, să te prefaci că

ai în față o zîna care în realitate e o scorpie.

— Vasea! Numai o femeie proastă poate să suporte o căsătoria!

— Ha-ha-ha! În sfîrșit, o recunoaștere fățișă a capacității tale intelectuale! Trebuie să recunosc și eu că un bărbat poate să contracteze o căsătoria numai în stare de ebrietate...

— Ha-ha-ha! Auzi, Vasea? Mărturiseste că e un alcoolic înnăscut!

...Soneria de la intrare zbirni prulung. Tatăl deschise ușa și constată cu uimire că sunase băiatul lui, Vasea.

— Ce-i cu tine?! Cînd ai plecat?!

— Unde mi-ai umblat haitmana? sări mama ca arsă.

— Am fost la școală, se dezvinovăți Vasea. Azi am avut patru ore. Mi-e foame, mamă!

L. Rodionov

O grijă prost înțeleasă

Într-o zi m-am pomenit cu un telefon din partea comitetului sindical:

— Cum o duce cu sănătatea cel mai bun lăcătuș al nostru?

— Nu sînt lăcătuș. Sînt sudorul Tucikin. Și nici pe departe cel mai bun.

— Aha! Ai primit de curînd o mustrare?

• umor •
• umor umor u •
• umor umor umor •
umor umor umor umor
ior umor umor umor u •
umor umor umor umor
nor umor umor umor ur •
r umor umor umor umor
mor umor umor umor umc

— Ba nu, am fost evidentiat.
— Ei vezi? Știam noi ceva. Așadar, spune-mi, te rog, cum o duci cu sănătatea?

— Poftim?
— Cu sănătatea, te întreb, cum o duci?

— Binișor. De ce mă întrebați?
— Ca să-ți transmit din partea comitetului sindical călduroase urări de bine!

„Ce le-a venit? m-am întrebat nedumerit. Au de gînd să-mi dea un bilet la casa de odihnă? Cererea mea zace la ei de un car de vreme. Să știi că asta o fi?”

Peste o oră, din nou un telefon. Pe data asta la celălalt capăt al firului se afla locțiitorul președintelui comitetului nostru sindical.

— Tovarășul Tucikin?

— La telefon.

— Cum îți merge?

— ?!

— Cum stai cu sănătatea? Cu viața, în general?

— Păi, cum să stau? Cu sănătatea potrivit. Cît privește viața, mă plîng că îmbătrînesc.

— Din păcate, asta nu-l de competența comitetului sindical. Noi îmbătrînim, copiii cresc.

— Știi, am un copil mic...

— Îți urez să-l vezi mare și voinic, tovarășe Tucikin! Și să aibă parte de părinți sănătoși!

„Te pomeneste, că e în legătură cu grădinița de copii, m-am gîndit în sinea mea. De cînd mă zbat să mi-l primească pe Serioja”.

Peste încă o oră în fața mea răsări președintele comitetului sindical în persoană.

— Noroc și sănătate, tovarășe Tucikin! Fericire în viața personală, că te succese în muncă am auzit că nu de lipsă!

...N-am mai rezistat și i-am cerut maistrului să mă învoiască pentru o jumătate de ceas. M-am dus glonț la sediul comitetului sindical. Cînd colo, ce să vezi? În încăperea nu prea mare se înghesuiau vreo patruzeci de oameni, vociferînd care mai de care. Unul spunea ceva despre locuință, altul despre creșă, un al treilea despre casa de odihnă și așa mai departe.

— Ce v-a apucat, oameni buni? încerca secretara să-i potolească. Nu știți că nu demult membrii comitetului sindical au fost criticați că nu țin legătura cu masele și nu se interesează de viața și sănătatea oamenilor muncii? Tovarășii s-au gîndit să se apropie de oameni, să-i întrebe de sănătate, și acum voi îi dați zor cu creșe, cu case de odihnă...

S. Komissarenko

